

[Lone Dybkjær]

indkøbe olie, og det er også sket før, og derfor er der altså ikke nogen begrundelse for jagten. Vi finder det mere korrekt, at der kommer en lovgivning, fordi dette får så stor betydning for det danske samfund.

Der er altså ingen som helst tvivl om, hvad man kan kalde hjemmelen til det, der er sket; det synes jeg nok, det er vigtigt at få præciseret. Hr. Askjær Jørgensen, der vistnok sidder i finansudvalget, kan jo gå tilbage i de gamle aktstykker og undersøge dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg vil gerne have det at vide, hvis jeg har sagt, at ministeren har gjort noget ulovligt. Det kender jeg ikke noget til at jeg har sagt. Jeg har sagt, at der burde være en lovgivning, der gav basis for de dispositioner, man foretager på det offentlige område. Jeg har sagt, at det var rimeligt, at man, når man tog fat på sådanne nye områder, baserede det på en lovgivning i stedet for gedulgt oppe i finansudvalget på lukkede møder.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg er da helt enig med hr. Askjær Jørgensen i, at der skal være en lovgivning. Det er jo også noget, bl. a. vi har sagt noget om. Men jeg har nu ikke hørt fremskridtspartiet sige så forfærdelig meget om det før i dag. Jeg vil godt sige, at det ikke er noget nyt område. Faktisk blev der etableret muligheder og købt olie allerede i 1973-74.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Ja men jeg kan ikke gøre for, at de radikale ikke følger med i, hvad vi foretager os her i huset. Vedrørende de aktstykker, der lå oppe i finansudvalget, fremsatte jeg ekspresforslag om, at de skulle til behandling her nede i salen i stedet for deroppe.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Regulering af arbejdsløshedsdagpenge og efterløn, feriedagpengeordning, forhøjelse af ventetiden for ret til dagpenge, smidiggørelse af arbejdsformidlingen, arbejdsgiverbetaling m.v.).

(Lovforslag nr. L 42. Fremsat 21/10 80).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om helligdagsarbejdsloshedsunderstøttelse.

[Af Glistrup (FP) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 28. Fremsat 10/10 80).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger til fremskridtspartiets forslag, vi har drøftet det før. Jeg skal henvise til regeringens forslag om den samme sag, som jeg går ud fra at ordførerne vil diskutere, og som vi kan få en debat på basis af ordførertalerne om. Jeg skal bare understrege én afgørende forskel i motiveringen for regeringens tankegang og for fremskridtspartiets tankegang: fremskridtspartiet skriver i slutningen af bemærkningerne til deres forslag om ophævelse af § 85 a følgende:

»Eller man kan simpelt hen vaske tavlen ren og vende tilbage til de ukomplicerede forhold, vi havde til og med 1978.

Denne sidste løsning tilsigtes gennem nærværende forslag, der er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 98«.

Her er den afgørende forskel. Det er rigtigt, at forholdene var ukomplicerede til og med 1978, forstået på den måde, at dér kunne virksomhederne på det offentlige regning hjemsende folk og så regne med, at skatteyderne betalte normale driftsomkostninger.

Når regeringen foreslår § 85 a ophævet, så er det ikke for at vende tilbage til denne ukomplicerede tilstand af uberegnelig offentlig subsidiering af produktionen i Danmark. Så er det i tillid til det tilsagn, som såvel ar-

[Arbejdsministeren]

bejdsgivere som lønmodtagerorganisationer har givet om, at man ikke vil vende tilbage til situationen fra før 1978, men tværtimod bestræbe sig på at undgå disse virksomhedslukninger på det offentliges regning.

Det er altså på den basis, nemlig at man på arbejdsmarkedet har givet tilsagn om selv at klare problemerne, regeringen mener, at det er forsvarligt at ophæve en ordning, som – indrømmet – har vist sig meget vanskelig at administrere af mange grunde, som vi sikkert kommer ind på i løbet af debatten om regeringens forslag. Det er altså ikke for at vende tilbage til den tilstand, som fremskridtspartiet ønsker at man skal vende tilbage til, at vi fra regeringens side lægger det forslag frem, som vi lægger frem.

Kaj Poulsen (S):

Socialdemokratiet lægger vægt på, at den lov, arbejdsministeren her har foreslået ændret, efter ændringen vil betyde en lettelse af administrationen for såvel A-kasser som arbejdsformidlingen. Vi lægger overordentlig stor vægt på, at dette forslag tager fat i den fremtidige regulering af dagpengenes størrelse, og vi mener, det er vigtigt, at dagpengene reguleres således, at der sikres en parallel udvikling af dagpengene og lønnen på det private arbejdsmarked.

I denne forbindelse er det værd at bemærke sig Dansk Arbejdsgiverforenings reaktion på dette forslag. Jeg synes, det er en fantastisk holdning. Arbejdsgiverforeningen giver udtryk for. Når de mennesker, som til daglig yder en indsats i den enkelte virksomhed, tilfældigt bliver afskediget og sendes på gaden, er den eneste følelse, man har tilovers for de samme mennesker, som har sørget for, at produktionen har kunnet finde sted, at de nu må gå for lud og koldt vand og blive mere og mere arme.

Der er ingen grænser for Arbejdsgiverforeningens mod, når det drejer sig om indirekte at ramme deres forhenværende og kommende medarbejdere på tegnebogen. Dette forhold har arbejdsgiverne jo i øvrigt selv betydelig indflydelse på. Dagpengene reguleres nemlig ikke med én øre ud over, hvad de direkte selv har haft mod til at give i lønregulering på arbejdspladserne.

Retten til at modtage dagpenge skal efter forslaget ændres, således at man i fremtiden

skal have et års anciennitet mod tidligere et halvt år. Der er ingen tvivl om, at der med den forholdsvis korte tid, de 6 måneders medlemskab, kan sættes spørgsmålstegn ved, om medlemmerne har haft en reel hensigt ved at melde sig på arbejdsmarkedet. Denne tvivl vil efter forslaget vedtagelse være fjernet. Derudover er der jo et problem med de lange opsigelsesvarsler på 6 måneder og derover.

Dimittendreglen fører os ligeledes tilbage til den 4 ugers ordning, som man havde for 1975, således at nyuddannede først kan få dagpenge efter én måneders medlemskab. Jeg tror ikke, at det vil få nogen væsentlig økonomisk betydning for de nyuddannede, idet vi jo har kendskab til, at flere forbund allerede har erklæret, at de i lighed med tiden før 1975 naturligvis vil gå ind og betale for deres medlemmers første måned, såfremt de skulle blive ledige. Derudover har en række forbund tidligere vist, at de ved overenskomsten har kunnet få gennemført regler, således at ingen bliver arbejdsløse i den første måned.

Ordningen med, at der skal gives mulighed for at anvise ledige på andre fagområder, kan vi tilslutte os. Vi vil dog i udvalget undersøge nærmere, hvad ministeren mener med begrebet »passende arbejde«.

Feriedagpengeordningen er en betydelig administrativ lettelse i forhold til den ordning, som eksisterer i øjeblikket, og den vil også fjerne den urimelige forskelsbehandling, som medlemmer, der har taget specialarbejder- og efteruddannelseskurser, har været udsat for i forhold til medlemmer, som har haft ledigheds- og sygeperioder. Vi kan tilslutte os denne nye feriedagpengeordning og finder, at det er en væsentlig forbedring i forhold til den ordning, der i øjeblikket findes på området.

Reglen om arbejdsgiverbetaling i forbindelse med ledighed omkring visse helligdage foreslås ophævet på visse betingelser. Vi er i socialdemokratiet ikke begejstrede for, at § 85 a ophæves, bl.a. på grund af, at vi ved denne regel har forhindret et skænselst misbrug af dagpengereglerne fra arbejdsgiverens side. Arbejdsministeren har i forslaget sat som betingelse for ophævelse af reglen, at man følger udviklingen omkring misbruget af dagpenge ved helligdagsslukning. Vi kan med de betingelser tilslutte os forslaget, og vi forventer, at arbejdsministeren tæt vil følge ud-

[Kaj Poulsen]

viklingen, således at folketinget får mulighed for at vurdere, hvorledes arbejdsmarkedets parter sikrer, at misbrug af dagpengereglerne undgås.

I socialdemokratiet vil vi ikke tøve med at søge gennemført en ny § 85 a, såfremt misbrug finder sted. Jeg skal anmode arbejdsministeren om, at arbejdsdirektøren får besked på at fremkomme med forslag, som tager hensyn til de erhvervsområder, som utilsigtet er blevet ramt af den nuværende ordning, således at vi kan genindføre denne lovbestemmelse, såfremt misbruget fortsætter.

Loven giver en besparelse på statens udgifter på noget over det beløb, som er forudsat i arbejdsministerens besparelsesramme. Jeg synes, det er positivt, at det, der spares ud over det, er det arbejdsministerens hensigt at bruge til støtte til unge mennesker, enten via SU eller på andre områder. Jeg vil gerne have, at ministeren bekræfter denne hensigt.

I øvrigt betragter vi i socialdemokratiet dette forslag som en helhed og kan give vores tilslutning til, at det gennemføres som en helhed.

Vedrørende lovforslag nr. L 28, som er fremsat af fremskridtspartiet, har jeg faktisk ikke mange bemærkninger ud over dem, ministeren allerede har gjort. Skulle det endelig være, så må jeg sige, at det eneste fornuftige, der står i dette forslag, står i slutningen af bemærkningerne til forslaget, nemlig »den brave arbejdsminister«.

Hans Jørgen Holm (V):

Formålet med opstramningen af dagpengelovgivningen er at sikre, at ydelserne kun kommer ledige til gode, der har en reel tilknytning til arbejdsmarkedet. Jeg er glad for, at ministeren understreger dette i fremsættel-sestalen. Venstre er enig i dette synspunkt, og vi er glade for, at arbejdsministeren og vel dermed både regeringen og socialdemokratiet erkender dette så klart. Vi kunne blot ønske os, at det i højere grad omsatte sig i aktiv handling.

Venstre har peget på en række andre områder, hvor der efter vor opfattelse er behov for at tilpasse dagpengelovgivningen, så de økonomiske midler, samfundet kan afsætte, kommer de rette til gode. Skal vi have et dagpengesystem efter de retningslinjer, vi kender, til sikring af de mennesker, der ufor-

skyldt er ledige, og som reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet, må vi have mod til at gennemføre sådanne ændringer, at lovgivningen vedvarende accepteres af den store del af befolkningen, og den økonomiske situation er ikke uden indflydelse på befolkningens synspunkter.

Jeg skal om lovforslagets enkeltbestemmelser sige, at de umiddelbart forekommer at være rigtige justeringer, men at der under udvalgsarbejdet må ske en afklaring af forskellige tekniske forhold. Jeg skal således nævne, at den nye reguleringsmåde for dagpengenes maksimumsats vil betyde, at dens relative værdi vil vokse, eftersom man ikke har indarbejdet 90 pct. reglen på dette område, og med hensyn til feriedagpengene savnes der en sammenligning med de gældende regler, så vi kan se, hvad der rent faktisk ligger i ændringen.

I forbindelse med ophævelsen af § 85 a vil jeg godt understrege, at det herved ikke bliver lovligt med virksomhedslukninger ved bl. a. jul og påske, der alene er begrundet i, at medarbejderne kan få dagpenge. Jeg håber, at ministerens aftale med arbejdsmarkedets parter vil være tilstrækkelig. Ministerens forvaltning af bestemmelserne, bl. a. den meget sene udsendelse af cirkulærer, har været en væsentlig årsag til, at sagen er blevet kontroversiel, og samtidig vil jeg sige, at det er bemærkningerne til fremskridtspartiets lovforslag nr. L 28 også.

De forventede besparelser kan virke noget optimistiske, men forslaget giver ikke nogen mulighed for at vurdere, hvorvidt de er realistiske. Tilsyneladende er det socialdemokratiets strategi med små, hyppige justeringer, der efter venstres mening ofte kommer for sent, og som med de idelige ændringer giver usikkerhed med hensyn til, hvad der er gældende ret. Det giver usikkerhed for de forsikrede med hensyn til, hvad de har krav på. Det giver besvær for A-kasserne, for arbejdsformidlingen, for arbejdsdirektoratet og for ministerierne, at de ustandselig skal ændre den administrative praksis. Og denne ændring er vel næppe den eneste, vi oplever i denne folketingssamling. Jeg tror derfor, at tiden er inde til en mere grundlæggende og langsigtet revision af loven.

Jeg skal på venstres vegne give tilsagn om en velvillig, men kritisk udvalgsbehandling.

[Hans Jørgen Holm]

Vi må have forslagenes virkning nøjere klarlagt inden endelig stillingtagen.

Grethe Fenger Møller (KF):

Dette lovforslag er på mange måder et typisk lovforslag fra arbejdsministerens side. Vi er vant til at få lovforslag fra arbejdsministeren, som indeholder et utal af elementer, og denne gang er vi som sagt heller ikke blevet snydt. Der er store ting i det, og der er små ting i det.

Jeg skal beklage, at arbejdsministeren først har kunnet fremsætte dette lovforslag i tirsdags, og at vi allerede nu i dag, torsdag, skal have første behandling af et forslag, der indeholder så mange elementer. Det giver jo ikke folketingsmedlemmerne nær så god mulighed for at gennemgå og gennemarbejde forslaget, som det har givet arbejdsministeren.

Med hensyn til de enkelte elementer i lovforslaget synes jeg, at der både er skidt og kanel.

For så vidt angår arbejdsministerens forslag om, at dagpengereetten skal indtræde for alle medlemmer efter 1 års medlemskab af en arbejdsløshedskasse, kan jeg sige, at vi er positivt indstillet. Vi er også positivt indstillet over for forslaget om, at nyuddannedes dagpengeret skal indtræde efter 1 måneds medlemskab af en kasse.

Vi kan også være positive over for, at arbejdsministeren nu tilsyneladende tager hul på det problem, der består i, at vi gerne skulle kunne anvise bredere, end vi har kunnet gøre indtil nu, og at man nu siger, at arbejdsformidlingen skal have større mulighed for at anvise ledige til andre fagområder, end de hidtil har tilhørt. Jeg mener, at vi skal overveje nøje her i folketinget i 1980'erne, om ikke der kunne være behov for at undersøge, om vi skulle have én samlet A-kasse, om det ikke kunne give nogle bedre muligheder. Men det hører jo ikke hjemme i denne forbindelse, det er vel noget, vi kommer tilbage til.

Arbejdsministeren har også foreslået, at der skal indføres en feriedagpengeordning. Det synes jeg er mere problematisk.

For det første vil gennemførelsen af dette forslag medføre ekstraudgifter for statskassen, og det vil betyde en diskrimination ud fra forskellige udgangspunkter. Det vil bety-

de, at de mennesker, der er ledige og på understøttelse, har mulighed for frit at planlægge deres sommerferie, mens de mennesker, der er i arbejde, må planlægge i nøje overensstemmelse med den virksomhed, hvor de er ansat. Det betyder også en diskrimination mellem de grupper, der følger den almindelige bestemmelse om, at dagpengeret først indtræder efter 1 års medlemskab, og de grupper, der efter endt uddannelse opnår dagpengeret allerede efter 1 måneds medlemskab. Her kommer man altså til at ramme grupper, der enten ikke er uddannet, eller grupper, som måske efter en årrække vender tilbage til arbejdsmarkedet igen. Her tænker jeg bl. a. på kvinderne, som i hvert fald vil være diskrimineret i denne sammenhæng.

Så har arbejdsministeren foreslået, at § 85 a skal ophæves. Socialdemokratiets ordfører, hr. Kaj Poulsen, sagde i forbindelse med denne bestemmelse, at der havde været tale om et skandaløst misbrug af reglerne fra arbejdsgivernes side. Det synes jeg var meget hårde ord, som jeg er ganske uenig i.

Jeg kan jo glæde mig over, at arbejdsministeren er blevet klogere. Da arbejdsministeren i sin tid kom med et forslag om at indføre denne regel – det er jo ikke længere tilbage end foråret 1979 – var vi fra det konservative folkepartis side meget stærkt imod indførelsen af en sådan bestemmelse. Vi sagde, at samtidig med, at man fra regeringens side talte om forståelse for erhvervslivets problemer, så kom man med et lovforslag, som gav erhvervslivet mere administration og flere udgifter. Nu har det altså vist sig, at det var et forkert forslag.

Regeringen og arbejdsministeren har ikke ønsket at lytte til de råd, Arbejdsgiverforeningen og det konservative folkeparti gav i den sammenhæng, men når A-kasserne kommer og siger, at det kan altså ikke lade sig gøre at have en sådan ordning, så lytter arbejdsministeren. Det er da sådan set godt, og vi kan da være glade for, at arbejdsministeren er blevet klogere. Måske kunne arbejdsministeren også blive så klog, at han i fremtiden ville lytte mere til de råd, han får fra det konservative folkeparti – så ville det nok gå bedre for ham.

Arbejdsministeren har også foreslået, at der skal være en ny reguleringsordning for dagpengene, og man begrundet det med, at man gerne ser en sammenhæng mellem løn-

[Grethe Fenger Møller]

udviklingen på arbejdsmarkedet og størelsen af dagpengesatserne. Det lyder jo meget smukt, men hvilken virkning får det i praksis?

Hvis vi prøver at se lidt på, hvordan dette forslag vil komme til at virke, hvis det bliver gennemført – og det er der noget der tyder på, for arbejdsministeren har jo på forhånd sikret sig et vist flertal for dette forslag, hvor beklageligt det end er – så vil det inden for det næste halve år, hvis vi prøver på at fremskrive udviklingen og regner med, at der på den ene eller den anden måde kommer 3 dyrtidsportioner til udbetaling, betyde en stigning i dagpengesatserne på 12–13 pct.

Er det nu kloget af regeringen at komme med et sådant forslag? Vi står i en situation, hvor arbejdsmarkedets parter skal til at indlede forhandlinger. Regeringen har selv sagt, at denne gang må arbejdsmarkedets parter selv prøve på at klare situationen, og både regering og folketing og arbejdsmarkedets parter ved, at det er en vanskelig situation. Regeringen ved også godt fra sine egne økonomiske redegørelser, fra OECD-rapporter, at det er nødvendigt med tilbageholdenhed i lønudviklingen på det danske arbejdsmarked, hvis det danske erhvervsliv igen skal blive konkurrencedygtigt med udlandets. Og så kommer regeringen med et forslag, som indebærer en stigning i dagpengesatserne på 12–13 pct., lige før parterne skal til forhandlingsbordet. Det virker som en hund i et spil keglar.

Der er ingen tvivl om, at gennemførelsen af dette forslag vil få afsmittende virkning på lønudviklingen, og det er ganske uansvarligt, at man kommer med et forslag af denne art på dette tidspunkt. Tror regeringen virkelig, at den er i stand til at gennemføre noget, der bare ligner en indkomspolitik, når den samtidig sætter dagpengesatserne op på denne måde?

Det er klart, at vi skal have et ordentligt dagpengesystem i Danmark, men det er også klart, at hvis man ikke gennemførte denne regulering, så ville det ikke betyde, som hr. Kaj Poulsen var inde på, at de personer, der er arbejdsløse i det danske samfund, ville gå for lud og koldt vand. Vi har i dag en udmærket understøttelseslovgivning, og det var et spørgsmål, om ikke regeringen burde have lyttet til de forslag, det konservative folkeparti har stillet på dette område, om, at man

måske snarere skulle overveje at sætte understøttelsen ned til 80 pct. efter en periode. Man skal i hvert fald ikke indsnævre forskellen mellem lønudvikling og dagpengesatser, når alle mulige rapporter har vist, at der er en nøje sammenhæng mellem dagpengenes størrelse og lønudviklingen; og hvis ikke det kan betale sig at gå på arbejde, så er der mange mennesker, der ikke vil gøre det. Jeg må udtrykke min store beklagelse og forundring over, at regeringen kan fremsætte denne del af dette forslag.

Vi vil deltage i udvalgsarbejdet, men med blandede følelser, for der er som sagt elementer i dette forslag, vi kan støtte, men vi kan ikke medvirke til en forhøjelse af dagpengesatserne på 10–12 pct. Det er i hvert fald noget, vi må have kulegravet meget nøje under udvalgsarbejdet.

Lawaetz (FP):

Dette lovforslag er så stor en mundfuld, at jeg må tilslutte mig fru Grethe Fenger Møllers kritik af, at vi får det kun to dage før førstebehandlingen. Der er masser af indflydelse på samfundets fremtid heri.

Vi skal jo bruge førstebehandlingen til at give udtryk for vores politiske synspunkter, og de falder – det kan man vel ikke undre sig så meget over – ikke ganske sammen med socialdemokratiets.

Jeg vil godt sige indledningsvis – fru Grethe Fenger Møller var inde på det – at her har arbejdsministeren villet udvide sit verdensmesterskab i at blande en hel masse sammen i det samme lovforslag. Det er åbentbart en taktik, at man kalder det en helhed. Vi har tidligere haft nøjagtig det samme. Der er ting i lovforslaget, vi synes godt om, og der er ting, vi synes forbistret dårligt om, og det betyder, at vi ikke kan stemme for lovforslaget. Det falder ikke i tråd med, at socialdemokratiet gang på gang siger, at man gerne vil have bred opbakning. Der ligger nok noget bevidst, rent taktisk, i den fremgangsmåde, at visse ting i lovforslaget, som arbejdsministerens vælgere ikke er totalt enige med ham i, glider nemmere ned, hvis de ledsages af lidt sukkergodt. Det er en politisk forholdsvis snedig måde at lave lovforslag på.

Det andet punkt rent politisk er, at det er ret så uinteressant at stemme om et sådant

[Lawaetz]

lovforslag, for vi ved på forhånd, at forligspartierne har sagt god for det, så vidt jeg har forstået. Jeg sætter selvfølgelig spørgsmålstegn ved – det må forligspartierne selv svare på – om de kan stå bag det hele, og om de er mægtig glade for det. F. eks. kan jeg ikke forstå, at forhøjelsen af dagpengene og den nye regel om dagpenge er med i forligsordningen. Men det er i hvert fald en interessant blanding.

Hovedindholdet, det, der betyder mest, er rendyrket, god, socialdemokratisk, traditionel politik. Jeg tænker her naturligvis på, at man ser det som sin vigtigste opgave at sikre de arbejdsløse størst mulig understøttelse. Derfor foreslår man automatisk dyrtidsregulering af understøttelsen. Men man går et skridt videre for at være sikker: yderligere vil man en gang om året regulere dagpengene i forhold til fortjenesten på arbejdsmarkedet, sagt på en anden måde: de arbejdsløse skal naturligvis have del i produktivitetsstigning og lønglidning. Ja, hvorfor ikke.

Efter en vis økonomisk opbremsning på det seneste åbner man igen op for stigningerne, så dagpengene garanteret følger med. Og vi må ikke glemme, at pristallet i øjeblikket er foran lønstigningerne. Nu vil man være sikker på, at i hvert fald understøttelsen følger med prisstigningerne. Man sikrer med andre ord de arbejdsløse mere i realløn, end man sikrer dem, der er i arbejde, dem er man lige ved at glemme.

Efterløn og sygedagpenge følger naturligvis med, og det er ikke småpenge, vi taler om, når der i dag er 50.000–60.000 på efterløn. Ingen spørger, om vi har råd til det. Det synes man altid at betragte som en selvfølge.

Måske kunne man opfatte min kritik som udtryk for fjendskab over for de arbejdsløse. Det er helt forkert. En venlig politik over for de arbejdsløse går ud på at give dem arbejde i stedet for større understøttelse, og det er fremskridtspartiets politik. Selvfølgelig skal de mennesker, der uden skyld bliver arbejdsløse, have en rimelig understøttelse, i hvert fald i 3 måneder eller sådan noget, så de kan få tid til at søge en plads, men derefter bør den naturligvis trappes ned. Det bør, som fru Grethe Fenger Møller også var inde på, være en fordel at bestille noget, ligegyldigt hvordan vi lovgiver. Med en understøttelse i dag på maksimalt 40 kr. 35 øre i timen er der ikke noget at sige til, at folk ikke har lyst til

at søge den første den bedste stilling. Det medfører transportudgifter osv.

Der tales om, at arbejdsformidlingen skal arbejde mere smidigt. Hvad står der i lovforslaget? Der har man i nogle vage vendinger sagt, at arbejdsløse ikke nødvendigvis skal arbejde inde for deres eget fagområde, men der står dog for en sikkerheds skyld, at der skal findes »passende arbejde«. Man kan så spørge, hvad der er »passende arbejde«. Det vil sige, der på det punkt i og for sig ikke er noget nyt. Man går ikke i dybden med hensyn til, om folk reelt er til rådighed for arbejdsmarkedet. Ingen forandringer. Intet forslag til et system, der kan sortere de arbejdsløse fra de mange, der er glade for, at det hullede arbejdsformidlingssystem ikke finder dem. Det står der ikke noget om i lovforslaget. Der er kun nogle vage vendinger. Det vil sige, at husmødre og andre, der hellere vil være fri, og som synes, de har det godt, fortsat kan få den fulde understøttelse.

Det er vel nok socialdemokratisk politik, og det er vel også partipolitisk klogt, for stemmer fra et par hundrede tusinde arbejdsløse, som vi åbenbart skal leve videre med i lang tid fremover, er også værd at tage med. Det er måske lidt trist fra et partipolitisk standpunkt, men jeg kan ikke se det på anden måde.

Ingen stramning af kontrollen, fortsat stempling hver 14. dag, som alle ved giver mulighed for masser af småsnyderi, sort arbejde osv. Hvorfor skal arbejdsløse egentlig ikke møde noget oftere til kontrol, så man havde en lille smule føling med det, ja, teoretisk kunne de møde hver eneste dag. De får jo dog 90 pct. af deres løn for at bruge det kvarter eller den halve time, eller hvor meget der skal til, for at man kunne kontrollere det.

Nytænkningen i lovforslaget er naturligvis interessant. Den går stort set ud på, at nu skal de arbejdsløse også have en, skal vi sige lov- eller regelbestemt ferie, som skal betales af samfundet. Det betyder ganske enkelt, at de arbejdsløse kan sige: vi har ferie med fuld økonomisk dækning, og vi er fri for arbejdsformidlingen i op til 4 uger. I virksomhederne har vi normalt højst 3 ugers samlet ferie om sommeren, men her skal de arbejdsløse have en fordel, det er klart. De kan f. eks. meddele, at hvis der skulle blive arbejde, så er de ikke disponible i juli måned. Da er de på ferie. Hvis man tror, det virker fremmen-

[Lawaetz]

de på beskæftigelsen, så må man tro om igen. Man kunne godt, men det må man ikke, trække lidt på smilebåndet over, at regeringen først og fremmest interesserer sig for, at arbejdsløse skal have lidt afveksling i tilværelsen, have 4 ugers ferie, hvor vi andre har 3 uger.

Man kan godt sige, at vi stiler rask imod statsgaranteret løn til alle uden at stille krav. Det er i virkeligheden, hvad der sker. I den anden ende haler man lidt ind ved at forlange 1 års medlemskab af en A-kasse – bedre sagt efter danske forhold: medlemskab af et fagforbund. Det må jo være en svir for dem, der er tilhængere af obligatorisk medlemskab af et fagforbund, at man gennemfører dette lovforslag, for A-kasser er noget teoretisk noget. I virkeligheden gælder det om at melde sig ind i fagforeningerne. Når man taler om, at man har arbejdsmarkedets organisationer bag sig, så er det nok ikke fejl, for her støtter man naturligvis, at mennesker skal betale kontingent et halvt år mere, end de hidtil har skullet.

Man nupper sig her et millionbeløb både fra denne gruppe og fra de nyuddannede, for et eller andet sted er man tvunget til at spare. Man kan sætte spørgsmålstegn ved, om det er et retfærdigt sted, men det vil jeg lade arbejdsministeren svare på. Det er sine vælgere, han skal stå til ansvar for. I alle tilfælde er forandringen økonomisk vel begrænset, for indtil nu, og sådan vil det være fremover for en større gruppe, er de henvist til bistandskontoret. Det koster i mange tilfælde næsten det samme. Kort sagt, underskuddet rører man ikke ved.

Det skal kunne betale sig at arbejde, og det offentlige skal spare. Det må være hovedpunkterne. Men vi kører videre på den traditionelle melodi, som vel endda har fået nogle toner, som vi ikke alle sammen er lige glade for. For fremskridtspartiet er det rent egoistisk en trøst. Vi har igen fået ret i en del af vore betragtninger. § 85 a, som vi kommer tilbage til senere, gik vi simpelt hen hårdt imod dengang. Nu har man indset, at det var noget rigtigt skidt, man lavede, med over 5.000 ankesager som resultat. Vi er tilfredse, for vi vil få mere ret i vor opfattelse af, hvordan man sætter folk i arbejde, det eneste, der virkelig betyder noget.

Ophævelsen af bestemmelsen om arbejdsgivernes betaling er naturligvis noget, vi kan

gå ind for, men arbejdsministeren forhindrer os i det ved at blande alt det andet ind. Godt, at vi har vores eget forslag i dag, som arbejdsministeren jo nok må tiltræde. Men som sædvanlig hele denne brogede samling. Det har jeg før givet udtryk for at vi er imod, og jeg får aldrig et rigtigt svar af arbejdsministeren. Der er i virkeligheden fire forskellige lovforslag i dette.

I princippet kan man som altid spørge, hvor pengene kommer fra. Det vil hverken hr. Kaj Poulsen eller andre sikkert tale om. Jeg kan gå så langt som at sige, at på sin vis er det en hån mod dem, der slider og slæber for føden, at disse mange gange har mindre end dem, der får højeste understøttelse. Hvor længe har de egentlig lyst til at finde sig i det? Det er ikke min sag, det er socialdemokratiets. Men man har lyst til at spørge: er det ikke efterhånden mishandling af de mennesker, der hver dag går 8 timer på arbejde og somme tider kører en time for at komme på arbejde? Er det ikke netop dem, man skulle interessere sig for i stedet for at bruge tiden til at sikre sig, at der absolut ikke sker noget skred i understøttelsen, at der absolut ikke laves strengere kontrolregler, for det gør der jo ikke. Det står der ikke et ord om. Det er jo kun snak, man føjer til, når man siger, at arbejdsformidlingen skal være mere effektiv. Hvad står der egentlig om det i lovforslaget, hvis man læser det rigtigt?

Der har været en forfærdelig masse blæst om denne lovgivning og ikke uden grund, for man har sådan set brugt lang tid fra regeringens og fra arbejdsministerens side til at reklamere med, at nu skulle man sandelig have alle skævheder rettet op i en helt ny lovgivning på arbejdsmarkedsområdet. Jeg er bange for, at der kun kommer en del nye skævheder, og at man slet ikke har fået fingre i de virkelig tvivlsomme punkter i vores arbejdsmarkedslovgivning, således at masser af mennesker vil blive skuffet i forhold til den forhåndsreklame, man har tilladt sig at lave, om, at nu skulle det hele rettes op, det skulle blive så smidigt og så godt og hist op og kom herved, og det skulle blive så effektivt. Den virkning tror jeg ikke at regeringens, arbejdsministerens, lovforslag får. Det vil sige, at der er en hel masse mennesker, der bliver dybt skuffet over dette lovforslag, ligesom jeg er.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er beskæmmende at se, at det første forslag, der bliver fremsat vedrørende arbejdsmarkedspolitik i denne samling, er et forslag, der rammer de arbejdsløse, helt specielt de unge og især kvinderne, de nyuddannede, dem, der er på beskæftigelsesarbejde, og dem, der bliver ledige ved afslutningen af deres værnepligt. Det er ulykkeligt, at der er et flertal herinde med socialdemokratiet i spidsen, der bekymrer sig mere om at forhindre tilgangen til arbejdsløshedssystemet, end de bekymrer sig om selve hovedproblemet, nemlig at sætte beskæftigelse i gang, så der på den måde bliver et mindre pres på A-kasserne.

Der føres en politik, der helt bevidst skaber ledighed. Det ved vi fra budgetredegrønselen, som vi for kort tid siden blev præsenteret for. Den viser, at med en uforandret politik kan vi forvente 250.000 ledige i 1984. Set på baggrund heraf er det faktisk oprørende, at dette er det første forslag, der kommer fra arbejdsministeren, og at det handler om at beskære med 700 mill. kr., der især tages fra de kommende arbejdsløse, så man sørger for, at de unge sendes på bistandskontoret. Det kalder jeg dårlig politik og en kortsynet politik. Det svarer til at lukke øjnene fuldstændigt for det reelle problem, som er arbejdsløsheden.

Jeg kan godt forstå de små borgerlige partiers stilling til dette forslag – det bærer jo præg af, at det er et forligsforslag, og derfor er der skidt og kanel, men mest skidt, må jeg sige, imellem hinanden – for de har jo aldrig lagt skjul på, hvordan de vil spare på arbejdsløshedsbudgettet. Men at socialdemokratiet og sidst, men bestemt ikke mindst, at LO anbefaler dette forslag, forekommer mig at være i strid med, hvad socialdemokratiets vælgere ønsker, og hvad LOs medlemmer forventer af deres organisation. Det sidste får mig til at spørge, hvad det er for en helhed, man taler om. LO har talt om helhed, og hr. Kaj Poulsen talte om helhed her.

Fremover skal man have været medlem af en A-kasse et år, endda med tilbagevirkende kraft, hvilket i sig selv er betænkeligt lovmarkeri, og det må betragtes som et tilbageskridt.

Dyrtidsreguleringen ændres til fremover både at være dyrtidsdækning og regulering ifølge stigninger på arbejdsmarkedet. Er det

det punkt, socialdemokratiet og LO anser for det, de har fået, så er det faktisk en dårlig handel, og det er i hvert fald at gøre lønmodtagerne til grin, fordi denne dårlige stignings-takt blev indført i december måned med socialdemokratiet i spidsen og med LOs accept. Det, der sker her, er, at man forsøger at gøre en stor skade halvgod igen, og det kan man anstændigvis ikke kalde nogen god handel. Det er en dårlig handel, og jeg er sikker på, at LO vil komme til at høre herom fra medlemmerne, ikke mindst fra de unge.

At feriedagpengene til ledige forbedres, og at de, der deltager i forskellige former for uddannelse, mens de er ledige, kommer ind under reglerne, er selvfølgelig udmærket, men jeg vil godt under udvalgsarbejdet have det uddybet noget nærmere. Bemærkningerne herom er lidt uklare, hvilket jeg også har forstået at venstres ordfører har været inde på. Men jeg skal da tilføje, at den helt store fornyelse – der er fornyelse i det, bevares, der er en forbedring i det – er der ikke, for rent faktisk har man jo også hidtil kunnet få dagpenge, når man har gået arbejdsløs og skulle holde ferie, i hvert fald når firmaerne har lukket.

At § 85 a udgår, så arbejdsgiverne foræres 25 mill. kr., er åbenbart den anden handel, der er indgået i dette. Jeg skal medgive, at helligdagsreglen, som den jo hedder i daglig tale, ikke alene har medført protester fra arbejdsgiverne, hvilket naturligvis var forventeligt, men den har også givet problemer for visse grupper af lønmodtagere. Den har for nogle betydet, at de rent faktisk ikke har kunnet få de dages arbejde, som de plejer at kunne få omkring jul og påske. Derfor finder jeg det også rimeligt, at det undersøges nærmere, hvilke ting der kan sættes i stedet, for i modsætning til arbejdsministeren, der tror, at man kan appellere til arbejdsgiverne om ikke at misbruge dette system, tror jeg altså ikke på det. Jeg tror, at man må forsøge at finde frem til noget at sætte i stedet. Det er også en af de ting, jeg godt vil være med til at diskutere i udvalget. Vi ved f. eks. kun noget om, hvor mange klagesager der har været. Vi ved rent faktisk ikke, hvor mange der har fået reguleret på denne måde. Vi kender ikke rigtig omfanget af disse ting, men vi kender omfanget af klager over tingene. Der er en masse spørgsmål, der må kigges nærmere på i den forbindelse.

[Lilli Gyldenkilde]

Jeg ser også i bemærkningerne, at der nu i videre omfang end tidligere skal gives mulighed for at anvise passende arbejde – sådan er ordene. Jeg vil gerne allerede nu spørge arbejdsministeren, i lighed med hvad hr. Kaj Poulsen har gjort, om ikke det er muligt her ved førstebehandlingen at udbyde dette lidt nærmere. For mig at se er det en meget farlig vej at begive sig ind på, hvis det betyder, at den enkelte lønmodtager med trusler om sanktioner kan presses over i et arbejde, som vedkommende ikke ønsker. Den mulighed findes desværre allerede i arbejdsløshedsloven, f. eks. vedrørende jobtilbudsordningen, og jeg synes ikke, at der er nogen grund til yderligere at stramme op på dette område – tværtimod. Det er vel ikke meningen, at den personlige frihed, som andre jo taler så smukt om herinde, til at vælge job helt skal knægtes?

Alt i alt må jeg på SFs vegne sige fra over for dette lovforslag. Vi kan ikke medvirke til de forringelser, der lægges op til, selv om de fremkommer under betingelsen forbedringer. Det er dårlig kræmmerpolitik, der ligger bag ved dette. Vi vil godt være med til at spare på A-kassernes budget, det skal siges, men det skal være ved at sætte folk i arbejde. Vi vil meget gerne være med til at se på de forskellige arbejdsgivermisbrug, der hænger sammen med denne lov, på alle de arbejdsfordelingsordninger, der klart medfører, at arbejderne er til rådighed for den samme arbejdsgiver hele tiden, mens de bare modtager deres A-kasseunderstøttelse. Det mener vi er misbrug, og det vil vi gerne være med til at se på og at få rettet op på.

Jeg bemærkede, at hr. Kaj Poulsen sagde noget om reelle hensigter. Jeg troede egentlig, at et sådant udtryk hørte fortiden til, men det gør det åbenbart ikke. Jeg ved i hvert fald godt, hvad der ligger bag det, og jeg synes, det er lidt odidiøst at bruge det i denne forbindelse. Vi må jo ikke glemme, at uanset om man nu udvider det til, at folk skal have været medlem af A-kassen et år fremfor et halvt år, som det hidtil har været, så skal folk dog stadig væk have haft de 26 ugers arbejde inden for disse tidsrammer. Hvor det der med de reelle hensigter kommer ind, kan jeg altså ikke rigtig se.

Dette med helheden har jeg vist sagt et par ord om. Nu er min taletid ved at løbe ud, men jeg skal lige sige til især socialdemokra-

tiet, at det var rørende at høre hr. Lawaetz fra fremskridtspartiet stå her og fortælle, at dette var traditionel socialdemokratisk politik, og jeg bemærkede, hvorledes der blev nikket hist og pist. Men jeg må sige, at det er det ikke. Socialdemokratiet står uden for dette hus som det parti, der værner de svage. Og hvem er de svage i dagens Danmark? Det er de unge arbejdsløse. Og hvem er det, man lige præcis rammer med dette forslag? Det er de unge arbejdsløse. Det er trist, men det er sandt. Fremskridtspartiets ordfører udtrykte tilfredshed på sin måde. Jeg må sige, at fremskridtspartiet desværre har fået så meget indflydelse herinde, at alle efterhånden er rendt den vej over, så det kan jo ende med, at fremskridtspartiet får grund til at udtrykke sin tilfredshed.

Lone Dybkjær (RV):

Da mit partis ordfører vedrørende dette forslag ikke kan være til stede, skal jeg på det radikale venstres vegne give tilslutning til forslaget. Som enhver ved, er det allerede færdigforhandlet blandt forligspartierne, og jeg skal derfor ikke forlænge debatten med mere generelle betragtninger over dette forslag.

Der er dog en ting, jeg godt vil sige, og det både til arbejdsministeren og til den socialdemokratiske ordfører – det gør ikke spor, at arbejdsministeren hører efter, når jeg retter en speciel henvendelse til den socialdemokratiske ordfører, selv om jeg godt kan se den charmerende dialog, han er inde i. Når arbejdsministeren ret ensidigt siger: »en beklagelig mangel på samarbejdsvilje fra arbejdsgiverside«, så synes jeg, det nok er for enkelt sagt, trods alt. I hvert fald synes jeg, at når den socialdemokratiske ordfører går op og så ensidigt skyder skylden for problemerne på dette punkt over på arbejdsgiverne, så synes jeg, at det er for forenklet. I hvert fald må jeg sige, at så forenklet betragter vi ikke situationen. Jeg synes i og for sig ikke, at denne type udtalelser gør samarbejdsmulighederne synderlig bedre.

Vedrørende selve forslaget skal jeg kun sige om spørgsmålet om reguleringen af dagpengesatserne, at vi ønsker fremhævet her eller i betænkningen, at de igangværende overenskomstforhandlinger ikke præjudiceres ved dette. Jeg er helt opmærksom på, at det

[Lone Dybkjær]

allerede står i bemærkningerne, men vi ønsker altså – det være sagt med det samme – at det udtrykkes i mere officiel form, sådan at det gøres mere mere og nagelfast.

Med hensyn til taktreguleringen, vi kan vel ikke kalde det en direkte taktregulering, men i hvert fald reguleringen, vil jeg godt sige, at jeg sådan set principielt er enig i, at en nedbringelse af udgifterne til de arbejdsløse ikke skal ske ved, at man nedsætter arbejdsløshedsunderstøttelsen for den enkelte, men ved at man generelt forbedrer beskæftigelsessituationen, det skal der ikke være nogen tvivl om. Men jeg synes heller ikke, vi behøver at være i tvivl om, at der trods alt eksisterer nogle sammenhænge mellem arbejdsløshedens størrelse og de lønvilkår og de muligheder, som tingene administreres efter i øvrigt. Jeg skal i øvrigt ikke gå nærmere ind på dette spørgsmål her.

Med dette forslag er alle problemer selvfølgelig ikke løst, og det er klart, at vi stadig væk står med nogle problemer, f. eks. vedrørende supplerende dagpenge, som ikke løses ved dette forslag.

Når det er sagt og lovgivningen er gennemført, så vil jeg godt vende mig mod det efter vor opfattelse nok så påtrængende spørgsmål, hvordan vi får en langt mere aktiv arbejdsmarkedspolitik. Med al respekt for både mit eget parti og forligspartierne generelt kan man ikke sige, at der er de store revolutioner og nytænkninger i dette forslag, selv om der naturligvis er tale om nogle forbedringer og nogle opstramninger her og dér.

Nu hører jeg ikke til dem, der fik lejlighed til at deltage i arbejdsmarkedsudvalgets besøg i Sverige, men for nu at tage et nærliggende naboland er det altså karakteristisk, at de trods alt har en anden filosofi med hensyn til deres arbejdsmarkedspolitik, end vi har. Jeg vil ikke sige, at alt, hvad de foretager sig, er rigtigt, men jeg synes nok, at den aktivitet, der er med hensyn til uddannelse og omskoling og den slags ting, kunne vi nok lære noget af.

Det radikale venstre fremsatte jo i foråret forslag om en aktiv arbejdsmarkedspolitik. Da vi samtidig indgik i nogle forlig og forhandlinger omkring disse spørgsmål, tog vi forslaget tilbage, fordi vi fandt, at debatten på det tidspunkt var meningsløs. Jeg vil godt allerede nu sige, at vi agter, om ikke i den form, så i hvert fald i en revideret form, at

genfremsætte det med henblik på at få en mere åben diskussion omkring hele arbejdsmarkedspolitikken, og hvorledes vi kommer over i en mere aktiv arbejdsmarkedspolitik end blot disse trods alt mere passive reguleringer.

Arnfast (CD):

Det er jo forligsstof, og centrum-demokraterne er jo også med i det forlig, som her udmøntes ved en tilretning af loven.

Vi har fået at vide og beregnet, at det skulle kunne give en besparelse på 600–700 mill. kr. på årsbasis. Det skal man ikke tro at socialdemokraterne gør med et let hjerte. Derfor tror jeg, at fru Lone Dybkjær ligesom jeg må bære over med de stærke ord, der kom fra hr. Kaj Poulsen mod arbejdsgiverne. Jeg tror ikke, at der er nogen anden form for regering i denne sal, der kunne tage det nap, der nu er taget her. Det er en af årsagerne til, at vi støtter dette arbejde, og naturligvis også, fordi vi er gået ind i forårsforliget og skal videreføre det. Vi er også betænkelige ved nogle ting, taktregulering osv., men vi har jo sikret os, at det kommer til behandling i næste samling, hvis der er nogen problemer med hensyn til alle disse ting. Det har vi fået løfte om.

Nu vil jeg af gode grunde ikke gennemgå hele lovforslaget, det er gjort af flere, men jeg tager frem et hjørne, som interesserer mig noget. Det er spørgsmålet om de værnepligtige, som hidtil ved 6 måneders medlemskab har kunnet sikre sig, at de fik understøttelse, når de blev hjemsendt. Nu har de værnepligtige jo i almindelighed i øjeblikket kun 9 måneders tjeneste, og når man indfører 12 måneders reglen, så har de i hvert fald ikke den mulighed. Det har vi også fået ganske godt fortalt af de værnepligtiges landstalsmænd, men noget sent. Faktisk kom henvendelsen og den mere udbyggede henvendelse, efter at forliget var aftalt.

Vi har søgt at få ændret lidt på det. Vi kunne godt tænke os, at man lavede en dispensationsregel for de værnepligtige, således at de kun skulle være medlem i 8 måneder. Det har vi tænkt og argumenteret for. Når der ikke siges 9 måneder, hvad der svarer til værnepligten, så er det, fordi de i den første måned såmænd har nok at tænke på, når de kommer ind. Det har en vis betydning, me-

[Arnfast]

ner vi, at man kunne rette de værnepligtige, som meget ofte bruger deres tjenestetid til at skifte til et andet erhverv, ind mod det faglige system. Vi er ikke kommet igennem med det, og de nærmere undersøgelser siger, at det i virkeligheden kun drejer sig om 500, der bliver berørt af det. Men det er dog en gruppe, som alligevel bærer byrden, som andre ikke bærer, nemlig at skulle aftjene deres værnepligt i 9 måneder, hvor de i hvert fald ikke kan søge andet arbejde.

Vi har forstået på ministeren, at landsarbejdsnævnet og dets medlemmer, ikke mindst arbejdstagerne, betragtede det som en helhed, så vi ikke rigtig kunne komme igennem med dette, og så må vi jo gå en lidt anden vej. Da jeg også sidder i Folk og Værn-udvalget, som bl. a. bringer oplysning til de værnepligtige, vil jeg sørge for, at der samtidig med deres indkaldelse, der i dag finder sted 3-4 måneder før aftjening af værnepligten, gives en klar orientering om, at de bør få deres forhold til en arbejdsløshedskasse i orden. De må altså tage fat, for så kan de da bruge deres værnepligtstid, 9 måneder, til at få den anciennitet, der skal til. Jeg skal til slut sige, at vi ikke kan støtte det af fremskridtspartiet fremsatte lovforslag. Som det står i bemærkningerne, kan »selvroserpartierne« vel næppe støtte et forslag med de bemærkninger, der bl. a. står i dette forslag.

Kurt Hansen (VS):

Jeg vil godt starte med at udtrykke foragt for dette grove og uanstændige angreb på de arbejdsløse. Arbejdsministerens forslag indebærer, at en arbejdsløs i fremtiden skal have været medlem af en A-kasse i 12 måneder i stedet for som nu 6 måneder for at kunne få arbejdsløshedsdagpenge. Denne ændring begrundes med følgende, som er et citat fra Søndags Aktuelt den 19. oktober 1980:

»Vi finder det ikke rimeligt, at folk med lange opsigelsesvarsler først melder sig ind i en A-kasse den dag, de bliver sagt op, og får dagpenge, når opsigelsen træder i kraft.«

Det var præcis det samme, som den socialdemokratiske ordfører, hr. Kaj Poulsen, gen-gav heroppefra for lidt siden. Jeg vil godt spørge arbejdsministeren, om jeg har læst arbejdsløshedsloven fuldstændig galt, når jeg siger, at der står i denne arbejdsløshedslov, at der er mulighed for at lave særregler for

folk, der har 6 måneders opsigelsesvarsel og derover. Hvis det ikke forholder sig sådan, som jeg refererer, så har jeg i hvert fald læst loven galt. Men hvis det forholder sig sådan, så er det jo fuldstændig skudt gennem hovedet at argumentere på den måde, som både arbejdsministeren og den socialdemokratiske ordfører her har gjort det. Der er ingen rimelighed i det. Man kan bare lave de nødvendige særforanstaltninger. Med andre ord, på baggrund af helt atypiske tilfælde, som der kan være enkelte af, opfinder man en søgt forklaring, en søgt begrundelse for at lave dette omfattende overgreb.

Ændringen betyder bl. a., at de værnepligtige, der melder sig ind i en A-kasse ved værnepligtens start, efter ministerens forslag først kan få understøttelse 3 måneder efter værnepligtens afslutning. Det er ikke, som hr. Arnfast fra centrum-demokraterne var inde på, omkring 500, det kommer til at dreje sig om. Efter de oplysninger, jeg har fået fra de værnepligtige, kommer det til at dreje sig om ca. 5.000. Det er jo et ganske anderledes tal end det, som hr. Arnfast var inde på.

De ungdomsarbejdsløse på »ung i arbejde«-projekter af 26 ugers varighed kan – modsat i dag, hvor de kan få understøttelse umiddelbart efter projektets afslutning – først få understøttelse et halvt år efter afslutningen af dette projekt.

Men det er ikke »kun« disse grupper, som den del af lovforslaget rammer. Det vil generelt blive meget sværere især for de unge at få en fast tilknytning til arbejdsmarkedet, og ikke mindst de unge kvinder vil komme til at mærke de ændringer, som arbejdsministeren her har lagt frem, og som hr. Kaj Poulsen har talt om i rosende vendinger.

Derudover skal de nyuddannede ifølge forslaget først kunne få understøttelse 1 måned efter endt uddannelse – modsat nu, hvor de kan få understøttelse fra den første dag. Arbejdsministerens begrundelse for dette er – og jeg citerer fra bemærkningerne:

»Forslaget vil forhindre visse tilfælde af utilsigtet anvendelse af arbejdsløshedsdagpenge.«

Det ville unægtelig være interessant at få klar besked om, hvordan en nyuddannet arbejdsløs kan gøre utilsigtet brug af dagpenge. Det vil jeg gerne have nogle konkrete eksempler på fra ministeren, i stedet for at

[Kurt Hansen]

man bare helt generelt skriver dette med utilstøttet brug af dagpengene.

En anden ting er, at nu skal der også nedbrydes faggrænser. I bemærkningerne til forslaget står der:

»Arbejdsformidlingen får i videre omfang end hidtil mulighed for at anvise ledige til andre fagområder, end de hidtil har tilhørt. Der skal dog være tale om »et passende arbejde«.

Jeg vil godt spørge ministeren: hvad tænkes der på, når man taler om passende arbejde? Jeg tør nemlig godt vove den påstand, at det vil være fuldstændigt umuligt at lave en klar definition af, hvad et passende arbejde er. Det vil simpelt hen være op til arbejdsformidlingen de forskellige steder at koste folk fra det ene fagområde til det andet, og hvis man siger nej til det, så er der hårde økonomiske sanktioner på det. Arbejdsministeren ryster på hovedet. Men hvis der var tale om, at man frivilligt ønskede at flytte fra ét fagområde til et andet, så var der ikke den fjerneste grund til at lave sådanne bestemmelser. Sådanne bestemmelser, som vi taler om her, kan kun være lavet af hensyn til eventuelle genstridige A-kassemedlemmer, som ikke umiddelbart vil finde sig i at blive flyttet fra ét fagområde til et andet fagområde.

Hvad vil konsekvenserne af denne ændring være ud over det, jeg allerede har beskrevet? Det vil selvfølgelig være, at der generelt sker en undergravning af de faglige kvalifikationer, som lønarbejderne har, med et forsøg fra arbejdsgivernes side på at gennemføre en generel sænkning af lønniveauet. Det er nogle af de konsekvenser, vi vil komme til at opleve af den ændring, der er lagt op til med dette forslag. Jeg skal sige, at vi vil gøre, hvad der er muligt for os, for at få fagforeninger og arbejdsløshedsudvalg til at bruge deres styrke til at forhindre, at der sker denne nedbrydning af faggrænser med de konsekvenser, som jeg nu har beskrevet.

Ikke nok med at arbejdsministeren gennem sit lovforslag et godt stykke ad vejen efterkommer bl. a. Dansk Arbejdsgiverforenings krav om stramninger for de arbejdsløse. Der åbnes samtidig mulighed for et øget arbejdsgivermisbrug af arbejdsløshedsdagpengene. Arbejdsministeren har så sent som i går i spørgetiden over for mig erkendt, at der finder et omfattende arbejdsgivermisbrug af dagpengene sted. Men der sker ikke en døjt

på dette område, tværtimod. Med dette forslag åbnes der mulighed for at vende tilbage til yderligere en misbrugsmulighed, som eksisterede, netop ved at man fjerner § 85 a.

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Kaj Poulsen, taler om, at nu må vi følge det meget tæt, og det er bestemt ikke meningen, at der skal ske nogen former for misbrug, fordi man ændrer reglerne igen. Jeg vil gerne spørge: hvad dølen er så meningen med at sige, at det kommer til at koste 25 mill. kr. ekstra for staten, hvis arbejdsgiverne ikke skulle kunne trække på det? Hvad dølen er begrundelsen for at stille denne ekstra udgift op?

Den fg. formand (J. K. Hansen):

Må jeg bede ordføreren om at moderere sin tale en lille smule.

Kurt Hansen (VS):

Jeg prøvede at moderere mig så meget som muligt. Jeg skal forsøge yderligere så.

I den seneste uge, der ligger opgørelser for omkring arbejdsgivermisbruget, ser vi, at der er i alt 43.528 personer med fastere tilknytning til en bestemt arbejdsgiver, som modtog arbejdsløshedsdagpenge. Jeg mener, dette tal taler for sig selv. Det understreger det kolonorme arbejdsgivermisbrug, der finder sted i forbindelse med vejrlig, i forbindelse med arbejdsfordelingsordninger, i forbindelse med at arbejdsgiverne fyrer folk midlertidigt med løfte om genansættelse osv. osv. Disse folk skulle selvfølgelig have deres betaling fra arbejdsgiverne – dvs. fuld løn og ikke som nu, hvor det er dem selv, der via skatterne kommer til at betale de beløb, som de kan hente.

Om fremskridtspartiets lovforslag er der ikke så meget at sige, det er jo indbygget i arbejdsministerens, det er jo fuldstændig det samme. Derfor har jeg ikke forholdt mig til det forslag, det er jo ligeegyldigt. Arbejdsministeren har overtaget fremskridtspartiets forslag på dette område, så jeg har ingen yderligere kommentarer til det.

Til sidst har jeg et spørgsmål vedrørende de besparelser, man stiller op. Man stiller en målsætning op, der går ud på, at man vil spare 705 mill. kr. på årsbasis fra januar 1982. Er der tale om nettobesparelser her? Regner man ikke med, at der bliver en masse

[Kurt Hansen]

ekstraomkostninger i forbindelse med, at de, der slutter et »ung i arbejde«-projekt, de værnepligtige og andre store grupper af unge arbejdsløse, skal på socialkontoret og hente disse penge? Har man lavet nogle beregninger over, hvad der bliver den faktiske besparelse ved disse ting? Det kan godt minde en smule om, at man sparer femøren og lader daleren springe.

(Kort bemærkning).

Arnfast (CD):

De korte bemærkninger er netop indført, for at man kan rydde noget ud. Jeg brugte tallet 500, og hr. Kurt Hansen brugte tallet 5.000. Jeg mener, det er 8.000 værnepligtige, der bliver indkaldt om året, så det udelukker jo ikke tallet 5.000. Men jeg ved også godt, hvor man har tallet fra, og jeg kan kun opfordre de værnepligtige til at vælge nogle bedre talsmænd i fremtiden, som kan give os nogle bedre informationer og nogle bedre tal. Jeg vil opfordre den socialdemokratiske ordfører til lige at rydde ud i de to spørgsmål her, hvis det er muligt, med en kort bemærkning om tallene, for jeg ved, de har været til forhandling hos ministeren.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Når hr. Arnfast og centrum-demokraterne tilsyneladende er så hug- og stikfast overbevist om, at tallet er 500 og ikke 5.000, var det så ikke en idé at bruge sin korte bemærkning til at dokumentere, at det faktisk forholdt sig sådan, som man giver udtryk for? Jeg kan ikke bare godtage en almindelig bemærkning fra hr. Arnfast om dette spørgsmål. Jeg synes nok, at hr. Arnfasts almindelige bemærkninger i hans første indlæg tydede på, at der var en stor grad af uvidenhed om de konsekvenser, der ville blive i forbindelse med det forlig, man var gået ind på, at man f. eks. ikke anede noget som helst om, at de værnepligtige ville blive ramt af det, når de kun havde mulighed for at være i arbejdsløshedskasse i 9 måneder. Det synes jeg taler om en himmelråbende uvidenhed. Derfor må der dokumentation til, før vi kan tage hr. Arnfasts bemærkninger alvorligt.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg skal sige, at tallet 500 stammer fra mig. Jeg har i dag haft et møde med de værnepligtiges talsmandsudvalg, og i modsætning til hr. Arnfast synes jeg, det er nogle meget fornuftige mennesker. Men det er rigtigt, at de er kommet lidt langt ud med nogle af de talangivelser, de har ført frem i pressen. Jeg tror, at hr. Kaj Poulsen, der deltog i mødet, vil bekræfte, at det, der maksimalt kan være tale om, er et tal på 1.000. Alt efter hvor stor arbejdsløshedsrisiko de 1.000 har, skal man vurdere, hvad det faktisk berørte antal værnepligtige, der bliver omfattet af det her, vil blive. Jeg har skønnet, at det bliver 500 værnepligtige. Det er selvfølgelig umuligt at sige, om det bliver 490 eller 550 eller 600, men der er jo langt til den Kurt Hansenske himmel på 5.000 værnepligtige.

Poul H. Møller (KrF):

I bemærkningerne til dette lovforslag er anført, at det er en videreførelse af den indsats imod utilsigtet anvendelse af arbejdsløshedsdagpengene, der blev indledt i forbindelse med ændringen af arbejdsløshedsloven i foråret 1979. Det er et forhold, som bl.a. kristeligt folkeparti ofte har påtalt. Om disse intentioner så i fuldt omfang kan slå igenem, vil fremtiden vise.

Ændring i form af et krav om 12 måneders medlemskab af en arbejdsløshedskasse imod nu 6 måneder skyldes dels, at man ønsker en fasttømring af medlemmernes tilhørsforhold til arbejdsmarkedet, dels de besparelser, der i relation til den forventede årlige tilgang til arbejdsmarkedet vil beløbe sig til omkring 600 mill. kr. Ligeledes vil kravet om 1 måneds karenstid for dimittender betyde en årlig besparelse på ca. 90 mill. kr. Alt dette sker som led i de besparelser, der er blevet aftalt mellem de 4 forligspartier i maj måned i år.

Hvad der derimod ikke ligger nogen direkte besparelse i, er nyordningen med feriedagpenge. Den hidtidige ferieordning, hvor efter medlemmer, der på grund af sygdom eller ledighed ikke havde kunnet opspare en fuld ferie, alligevel kunne holde betalt ferie, har vist sig at give en voldsom administration i arbejdsløshedskasserne, og det foreslås derfor nu, at alle ledige kan holde ferie med feriedagpenge. Det er at håbe, at netop den

[Poul H. Møller]

administrationsforenkling ikke kommer til at koste for dyrt.

Ligeledes har man grundet administrationsbesvær og en talrig række af klager fra arbejdsgivere besluttet i hvert fald foreløbig at ophæve den forkætrede § 85 a. Den er der flere ordførere der har været inde på før. Det er rigtigt, at arbejdsministeren har anført, at hvis det viser sig, at der vil være et misbrug af denne fra den ene eller den anden parts side, så vil denne ophævelse af bestemmelsen på ny blive taget op. Vi håber naturligvis på, at det ikke viser sig at være tilfældet. Efter indførelsen af 5 ugers ferie skulle der nok være en uge eller to at tage af til de store højtider, jul, påske og pinse osv., således at man kunne tilrettelægge det på en fornuftig vis.

Foruden den omlagte regulering af dagpengene er foreslået en årlig taktregulering. Jeg må bekende, at jeg personlig ikke er helt begejstret for dette oplæg, fordi det viser, at man på forhånd kalkulerer med en fortsat lønglidning, og en sådan har vort land faktisk ikke råd til. Det er vel heller ikke det bedste oplæg til de forestående overenskomstforhandlinger, idet dette af lønmodtagerne kunne opfattes som et signal om, at regeringen på forhånd har opgivet at bekæmpe denne lønglidning. Det tror jeg nu ikke på at den har, og forhåbentlig bliver der heller ikke brug for denne taktregulering af dagpengesatserne.

Hvad kristeligt folkeparti derimod hilser med tilfredshed, er stramningerne i bestemmelsen om pligten til at tage det anviste arbejde, selv om det ligger inden for et andet område. Det gælder som sagt også arbejde, der ligger uden for det egentlige fagområde, når han eller hun, som der står i loven »evner og har kræfter til at udføre arbejdet«. Der står altså ikke noget om, at det skal være meningsfyldt, og at man ikke må få sorte negle osv. – de andre grunde, som man anfører for at vægre sig mod at tage det anviste arbejde. Jeg tror, dette kan blive et led i bekæmpelsen af det såkaldte paradoksproblem, så vi kan undgå disse fantastiske situationer, at en arbejdsgiver i et område med adskillige tusinde ledige ikke kan skaffe sig den nødvendige arbejdskraft. Men naturligvis forudsætter dette, at det i lovens § 63 anførte forbud imod at udbetale dagpenge til medlemmer, der vægrer sig, også efterleves.

Med disse ændringer vil nok nogle grupper såvel som enkeltpersoner komme i klemme i overgangstiden. Men vi er klar over, at det nok vil være vanskeligt at begynde at indføre undtagelser, for vi ved jo, hvorledes kravene om undtagelser breder sig som ringe i vandet.

Der er talt en del om de værnepligtige. Jeg har også fået henvendelse fra de værnepligtiges talsmandsinstitution, og vi har drøftet det en del. Det er stadig væk vanskeligt at gøre undtagelser, og vi har da kunnet trøste de værnepligtige med, at de, endskønt de i de 9 måneder, de er inde at aftjene deres værnepligt, ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet, samtidig kan aftjene de 9 af de 12 måneders karenstid. Selv om det er en fattig trøst, er det dog en kendsgerning, at sådan ligger det, og disse 9 måneder er jo med fuld soldaterløn.

Selv om kristeligt folkeparti har enkelte indvendinger imod nogle detaljer, som jeg her har nævnt enkelte af, vil vi kunne gå ind for det samlede lovforslag. Der er jo også en mulighed for, at et og andet vil blive rettet under det forestående udvalgsarbejde, som vi i kristeligt folkeparti velvilligt, naturligvis, vil medvirke til.

Flygaard (DR):

Først skal jeg gøre nogle bemærkninger til forslaget til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

Jeg vil gerne indlede med et par generelle bemærkninger. Det skal ikke nægtes, at arbejdsløshedsunderstøttelserne efterhånden tynger samfundsøkonomien i særdeles betragtelig grad, men retsforbundet finder, at dette fremfor noget må være en spore til at føre en sådan økonomisk, fordelingsmæssig og valutarisk politik, at arbejdsløsheden bringes ned. Det er den naturlige og vel også den lykkelige vej til at nedbringe arbejdsløshedens omkostninger – i stedet for at begrænse sig til kunstige og vilkårligt rammende begrænsninger i dagpengeudbetalingen, som vi i betydelig grad finder regeringen og dens tre forligspartier har gjort det med det forslag, der her er lagt frem til forhandling i folketinget. Det er efter retsforbundets opfattelse en bagvendt og urimeligt virkende vej til den nødvendige udgiftsbegrænsning.

[Flygaard]

Retsforbundet vil ikke afvise, at der kan være god grund til at tage hele arbejdsløshedsforsikringsystemet op til en gennemgribende revision. Selve den omstændighed, at der arbejdes, som om det var et privat forsikringsvæsen, uanset at staten i realiteten betaler over 90 pct. af præmierne, finder vi således burde ændres. Det virker helt urimeligt med den skelnen mellem A-kassemedlemmer og ikke-medlemmer ved tildeling af i realiteten offentlige, socialt betingede ydelser. At det tilmed kan virke organisationspolitisk, fagligt og politisk diskriminerende, gør efter vor opfattelse bestemt ikke systemet rimeligere. Tværtimod. Men se, om regeringen eller for den sags skyld dens forligspartier, der ellers godt kan finde på at erklære tvangsmedlemskab af organisationer eller tvangsbidrag til partier forkerte, se, om de overhovedet rokker herved! Ikke det fjerneste med det lovforslag, vi her behandler.

Retsforbundet kunne godt ønske sig en ensartet tryghedssikring, der gav samme dækning til alle, der rammes af arbejdsløshed, og som fuldt ud betales af det offentlige. Retsforbundet så også gerne plads for egentlig privat forsikringsvirksomhed, for overbygningsordninger for dem, der måtte ønske det – ordninger, som fuldt ud betales af de pågældende personligt eller deres organisationer, firmaer eller brancher. Men intet er der af den slags reformbestrebelse i lovforslaget.

Retsforbundet erkender, at der eksisterer et paradoksproblem på arbejdsmarkedet, men vi ønsker også at understrege, at dette samfundsøkonomisk først for alvor får omfang, når der atter kommer tryk under kedlen, således at der er brug for dem, der eventuelt er mindre villige til at virke i praksis på arbejdsmarkedet og ikke blot på papiret stå til rådighed, når de mange virksomheder for alvor efterspørger arbejdskraft, men ikke kan få nogen. Problemet er der også i dag, om end det er knap så stort. Og hvad gør man så ved det? Vægringsbestemmelserne eksisterer allerede i dag, og de er gode nok, men arbejdsformidlingens effektivitet er på grund af mangel på mandskab og øvrige ressourcer for ringe efter vores opfattelse. Hvad gør man ved det? Fortsat alt, alt for lidt, skønt det er dyrt sparede penge, bevillingstilbageholdenhed over for arbejdsformidlingen medfører. Jeg tvivler meget på, at man også

efter lovforslaget sætter tilstrækkeligt ind på dette punkt.

At dagpengereetten først opnås efter 1 års A-kassemedlemskab mod hidtil efter 6 måneder, er jo mildt sagt ikke et skridt frem mod større ligestilling. Nyuddannede skal vente en måneds tid med dagpengere. Er det et fremskridt? Jeg må nok tage forbehold. Feriedagpengeordningen vil vel koste penge. Hvor nødvendig er den til gengæld?

Lempelsen i arbejdsgiverbetalingen ved ledighed omkring visse helligdage kan på særlige områder som havnearbejdernes og andre såkaldte løsarbejderes område være fornuftig nok, men om den alt i alt er rimelig, må jeg forbeholde mig til udvalgsarbejdets afklaring.

Alt i alt må retsforbundet forbeholde sig sin stilling til lovforslaget som helhed, som det her foreligger.

Jeg skal dernæst gøre nogle få bemærkninger om forslag til lov om helligdagsarbejdsløshedsunderstøttelse, som det foreligger fremsat fra fremskridtspartiets side. Om dette forslag fra fremskridtspartiet kun den bemærkning, der falder i tråd med mine bemærkninger til regeringsforslaget om ændringer i arbejdsløshedsforsikringen, at vi absolut ikke er uenige i, at det for visse brancher og fagområder har skabt urimelige problemer, at der er skabt en § 85 a i arbejdsløshedsforsikringsloven. Havnearbejderområdet og andre løsarbejderområder er udmærkede eksempler derpå. Men derfra og så til at tage skridtet fuldt ud, som fremskridtspartiet foreslår, at ophæve paragraffen, det er nok at gå for vidt.

Retsforbundet kan derfor ikke medvirke til således at skabe grundlag for skatteyderbetalt ferieforlængelse, og det undrer os faktisk noget, at fremskridtspartiet kan medvirke til dette.

Den fg. formand (J. K. Hansen):

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 28 om helligdagsarbejdsløshedsunderstøttelse, hr. Glistrup, har ordet.

Glistrup (FP):

Fremskridtsforslaget er jo meget let overskueligt. Det indeholder kun den ene regel,

[Glistrup]

at arbejdsløshedslovens § 85 a ophæves, og så er der intet mere i det forslag.

Det er ikke første gang, jeg står her på denne talerstol og forsvarer det forslag fra fremskridtspartiets side, men unægtelig har situationen jo ved de tidligere lejligheder været den, at der fra samtlige andre folketingspartier har skyllet mig en modvilje i møde, når jeg forfægtede det standpunkt. Derfor er det da glædeligt i dag at konstatere, at der ser ud til at være endog det flertal på %, som vor grundlov taler om som fuldstændig kvalificeret majoritet, for, at § 85 a bliver ophævet.

Nu skal det selvfølgelig ikke på sejrens dag på nogen som helst måde føre til nogen bitterhed, at man fra arbejdsministerens side forsøger at kaste en lille smule malurt i bægeret ved at sige, at der måske er nogle ting i bemærkningerne, som han ikke 100 pct. kan tilslutte sig, og som han derfor talte om, hvorimod hr. Kaj Poulsen dog var den positive mand, der talte om det, han kunne tilslutte sig i bemærkningerne. Bemærkningerne er jo så inderlig ligegyldige i den forbindelse. Det, vi skal stemme om, er selve lovforslaget, som forslaget er udformet, og forslaget går jo, som det fremgår af arbejdsministerens citat, ud på at vaske tavlen ren. Om vi så, som arbejdsministeren foruddiskonterede, måske skal til at diskutere de tilsvarende problemer på et senere tidspunkt, ja, det må jo afhænge af, hvordan forholdene til den tid stiller sig.

Vi kan bare fastslå, som vi har oplevet det mange gange i 1970'erne, at andre partier efter kortere eller længere tids forløb ordret skriver fremskridtsforslag af. Det forslag, vi i dag behandler fra arbejdsministerens side, indeholder i sin § 1, nr. 20, en fuldstændig afskrift ud i alle detaljer af fremskridtspartiets forslag, sådan som det har været fremsat mange gange før, og som det fremsættes nu, om, at § 85 a ophæves. Det er det, som det hele selvfølgelig drejer sig om.

Men så er der tidsfaktoren. Her er forholdet det, at der går ikke mange dage, før vi ser granguirlanderne tværs over Strøget og andre hovedgader rundt omkring i landet, og hvor vi begynder at nærme os jule- og nytårsperioden. Nok ved jeg, at vor formand i arbejdsmarkedsudvalget skal holde os strengt i arbejdstøjet i de kommende dage og uger, men der er immervæk 22 andre forslag i ar-

bejdsministerens lovforslag vedrørende arbejdsløshedsunderstøttelsesloven, således at vi meget vel kan risikere, at vi kommer meget tæt ind på juleperioden, før arbejdsministerens § 1, nr. 20, kan komme til afstemning, fordi § 1, nr. 1-19, og § 1, nr. 21-23, også skal udvalgsbehandles. Og er vi rigtig uheldige, vil arbejdsministerens chef have udskrevet folketingsvalg i mellemtiden, og så går vi ind i en jule- og nytårsperiode, hvor vi stadig har § 85 a gældende.

Derfor må det eneste sagligt rigtige være – når nu den langt, langt overvejende del af dette folketing er kommet til det resultat, at § 85 a skal ophæves, og det er det eneste indhold i lovforslag nr. L 28, som er blevet drøftet så grundigt igennem – at vi ser at få lovforslag nr. L 28 fremmet mest muligt. Jeg skal derfor anmode formanden om at lade lovforslaget gå direkte til anden behandling, således at forslaget altså ikke henvises til udvalg. Det er blevet drøftet grundigt igennem; der er et massivt flertal bag det. Derfor håber jeg, at vi allerede vil kunne få anden og tredje behandling af lovforslag nr. L 28 i næste uge, og at vi på den måde får den del af det vedtaget, der nu er så stor enighed om.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne starte med at sige partierne tak for modtagelsen af lovforslaget her i folketinget. Jeg synes sådan set, det er gået bedre her i dag, end man kunne have frygtet. Selvfølgelig har der været skuffelser undervejs, men jeg synes som helhed, at der er lagt op til et positivt udvalgsarbejde omkring dette lovforslag. Det vil jeg gerne sige partierne tak for og tilføje, at regeringen selvfølgelig gerne medvirker i udvalgsarbejdet.

Hr. Kaj Poulsen havde en række skarpe bemærkninger om arbejdsgiverne, som fru Lone Dybkjær fandt anledning til at sammenstille med den bemærkning, jeg har i fremsættelsestalen, hvor jeg skriver: »På grund af problemernes sammensathed« – altså § 85 a-problemernes sammensathed – »og en beklagelig mangel på samarbejdsvilje fra arbejdsgiverside er der skabt et utal af nye sager, der truer med at lamme arbejdsløshedskasserne og arbejdsdirektoratet.«

Uanset om jeg skriver det, så er det altså en kendsgerning. Det er en kendsgerning, at man har opfordret sine medlemmer til selv i

[Arbejdsministeren]

helt åbenbare, klare, lovforpligtende tilfælde hellere at gå rettens vej, indsende klager og anker, end at betale det, enhver kan se man skal betale – fordi man finder det urimeligt, at man skal betale det. Ja men lad os nu forestille os, at alle skatteydere i dette land, fordi de føler, at det er uretfærdigt, at de skal betale skat, indsender klage over deres skatteansættelse, over hver eneste vurdering, der foretages fra ligningsmyndighedernes side; så bryder systemet totalt sammen. Det har jeg beklaget, og jeg har ikke hængt nogen speciel organisation eller nogen bestemt virksomhed ud i denne forbindelse. Jeg siger bare, at hvis det breder sig til andre samfundsforhold, så bryder det civiliserede samfund sammen.

Der er mange, der mener, at hvis man er utilfreds med huslejestigninger, så skal man undlade at betale husleje eller foretage lignende aktioner, men jeg deler ikke den opfattelse, at det er til fordel for samfundets funktionsdygtighed, og derfor er jeg nødt til at sige det. Jeg siger det ikke for at lægge op til nogen ny polemik med nogen, jeg har ikke hængt nogen organisation, enkeltperson eller enkeltvirksomhed ud, jeg siger bare, at det har været et problem, og hvis den mentalitet breder sig: »hellere klage end gøre din pligt«, så udsættes efter min opfattelse hele vores demokratiske system for en alvorlig belastning. Ankeregler, klagereregler er et gode, der beskytter borgerne, men det er ikke noget, der skal bruges til at lamme samfundet. Det er det, jeg har sagt. Tilsvarende kunne man jo forestille sig for A-kassemedlemmerne. Hvis de klagede i endnu større udstrækning, end de gør i dag, så ville også det system af den grund bryde sammen.

Det er det, der ligger bag; der ligger ikke noget polemisk i det. Jeg synes, folketinget har krav på at få at vide, hvad arbejdsløshedskasse efter arbejdsløshedskasse og arbejdsdirektoratet har oplyst over for os. Det er det, jeg har gjort, uden nogen form for polemisk hensigt.

Jeg vil gerne sige til hr. Kaj Poulsen, at der var et udtryk i hans tale, som jeg var lidt uenig med ham i. Han sagde, at forslaget om at gå fra 6 til 12 måneders medlemstid i en arbejdsløshedskasse, inden man opnår dagpengeret, skulle være motiveret i, at folk, der havde gennemgået et 12 måneders medlemskab, havde mere reelle hensigter end folk,

der kun har haft 6 måneders medlemskab. Det, der har været afgørende for regeringen, har været, at igennem 12 måneders medlemskab har man lidt større sikkerhed for en reel tilknytning. Dette med hensigter kan det jo være svært at vurdere. Vi har altså lagt vægt på en mere reel tilknytning.

Jeg skal sige til hr. Hans Jørgen Holm, at jeg var glad for den tone, der fra venstres side blev anlagt over for lovforslaget. Jeg er klar over, at der er dele af forslaget, venstre ikke har sympati for, men jeg håber, at vi under udvalgsarbejdet kan prøve at nærme synspunkterne til hinanden.

Fru Grethe Fenger Møller gjorde en betragtning fra de glade 1960ere gældende, idet fru Grethe Fenger Møller sagde: der er noget i dette forslag, der er godt, og der er noget, der er skidt. Det skulle nærmest være angribeligt, at der både var forslag, der var positive, og forslag, der var negative. Ja men fru Grethe Fenger Møller, hvordan er tilværelsen i 1980ernes begyndelse? Er der ret mange af livets forhold, der er rent positive eller rent negative? Forholder det sig ikke netop sådan i den daglige tilværelse, at man bliver nødt til i situationer, hvis man vil have indflydelse og ansvar for udviklingen, at tage det sure med det søde? Man kan jo ikke spise sukker godt hele året. Man bliver også nødt til at tage et ansvar for ting, som ikke 100 pct. er i overensstemmelse med ens synspunkter. Er det ikke urimeligt at forlange af regeringen, af partierne, som ud fra hver sit udgangspunkt kommer med forskellige forslag, at de alene skal tage forslag med en bestemt tendens med i lovforslaget og så udelade dem, som måske afbalancerer og trækker i den modsatte retning? Er det smukkeste ved et politisk forlig ikke netop, at man har synspunkter, der trækker i hver sin retning, og så prøver at skabe en balance mellem de forskellige synspunkter? Jeg kan forsikre fru Grethe Fenger Møller om, at jeg da ofte har medvirket i aftaler med det konservative folkeparti, hvor det i høj grad var tilfældet, at der ud fra et konservativt synspunkt var både skidt og kanel. Det synes jeg sådan set ikke der er noget overraskende i. Jeg tror ikke, fru Grethe Fenger Møller i sin tid i folketinget vil opleve, at der er ret mange forslag, hvor der ikke er modhager knyttet til det, og jeg synes, dette afspejler tilværelsens grundvilkår.

[Arbejdsministeren]

Fru Grethe Fenger Møller var positiv over for enkelte forslag, og det kvitterer jeg selvfølgelig for. Fru Grethe Fenger Møller siger, at vi skulle lytte til det konservative folkeparti – fru Grethe Fenger Møller ved, at det gør jeg altid – og at de råd, vi får givet, er gode og positive og sunde, og at dem bør der lyttes til. Jeg vil sige, at det gælder sikkert i nogle tilfælde, men det har desværre ikke været tilfældet i denne debat. Et af fru Grethe Fenger Møllers mest markante råd, forstod jeg, var at nedlægge alle de arbejdsløsheds-kasser, vi har i dag, fjerne den nære tilknytning, der er mellem de faglige organisationer og arbejdsløsheds-kasserne, og så lave én stor, statslig kasse – jeg forstår med skabelse af, jeg ved ikke hvor mange nye offentlige arbejdspladser i samme forbindelse. Fru Grethe Fenger Møller mener ikke, det er en positiv ting med disse mange arbejdsløsheds-kasser organiseret i de enkelte forbund. Jeg deler ikke det synspunkt, at det er et positivt råd. Jeg tvivler ikke om hensigten. Det er ikke noget positivt råd. Det er en god ting i dansk arbejdsmarkedspolitik, at organisationerne har et medansvar for arbejdsmarkedspolitikken, at organisationerne også har en indflydelse på spørgsmål om støtten til de arbejdsløse. Vi vil i hvert fald fra regeringens side ikke medvirke til denne tankes realisering.

Fru Grethe Fenger Møller siger, at bestemmelsen om feriedagpenge vil virke diskriminerende over for en række grupper. Jeg forstod, at det navnlig var kvinderne, fru Grethe Fenger Møller mente ville blive diskrimineret af, at vi fik gennemført en feriedagpengeordning. Er det særlig diskriminerende, at den kvinde, der måske er ude af arbejdsmarkedet et halvt år, fordi hun frivilligt ønsker at passe sit barn, får mulighed for ved genindtrædelse i arbejdslivet at få kompensation for dette i form af ferie? Er det diskriminerende? Er det diskriminerende over for den kvinde, der ønsker at dygtiggøre sig, tage en uddannelsesperiode? Er det særlig diskriminerende?

Det er vel en kendsgerning, at kvinderne har større perioder, hvor de forlader arbejdslivet for derefter at vende tilbage, end mændene har, og at derfor et forslag om feriedagpenge selvfølgelig virker positivt i forhold til kvinderne. Er sandheden ikke den, at det nærmest er nogle andre grupper end kvinder-

ne, man føler man skal tage hensyn til i dette spørgsmål?

Reguleringen af satserne har flere været inde på. Vi ønsker fra regeringens side ikke at gribe ind i forhold til de kommende overenskomstforhandlinger. Derfor har vi klart og tydeligt slået fast, at denne reguleringsform, som vi har stillet folkettinget i udsigt, og som vi nu fremsætter forslag om, ikke skal virke præjudicerende på forhandlingerne på arbejdsmarkedet. Det vil sige, at finder man frem til andre reguleringsformer eller i det hele taget andre ordninger på arbejdsmarkedet, vil regeringen tage skridt til at fremsætte forslag, der bringer disse reguleringer i arbejdsløshedsloven i overensstemmelse med det, der har fundet sted på arbejdsmarkedet. Vi ønsker netop, at forholdene for de ledige hverken bliver bedre eller ringere end forholdene for de mennesker, der er i erhverv. I dag er det færreste, der kan vide sig sikre på, om de kommer i en arbejdsløshedssituation. Regeringen ønsker at fastholde princippet om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste op til en grænse, der reguleres i overensstemmelse med pris- og lønudviklingen på arbejdsmarkedet.

Jeg må tage afstand fra fru Grethe Fenger Møllers tal om de 12–13 pct.s regulering, forstod jeg, samtidig med, at de nye overenskomster træder i kraft. Jeg kender ikke grundlaget for disse beregninger, men de svarer ikke til de tal, vi har at gøre med.

Fru Grethe Fenger Møller siger, at vi ikke må indsnævre forskellen mellem den løn og den arbejdsløshedsunderstøttelse, man kan få. Det synspunkt er jeg faktisk enig i. Derfor er det også en forudsætning i loven, at man kun kan få ni tiendedele af sin hidtidige indtægt, og hvis man er højere lønnet, får man en betydelig lavere procent end 90 pct. Jeg kan for funktionærgruppernes vedkommende – hvis disse grupper fortsat har fru Grethe Fenger Møllers interesse – sige, at netop disse grupper langtfra eller meget sjældent får 90 pct. dækning, men ofte kun får 65 pct. eller 60 pct., og med fru Grethe Fenger Møllers forslag om at ophæve reguleringen i overensstemmelse med pris- og lønudviklingen på arbejdsmarkedet af den højeste sats i arbejdsløshedsforsikringen vil de alle blive stillet stadig ringere. Det vil føre til den meget berømte nivellering på arbejdsmarkedet. Jeg bryder mig ikke om udtrykket, og

[Arbejdsministeren]

jeg er ikke enig i tankegangen, men det er jo ofte et synspunkt, man hører fra konservativ side.

Lad os nu uanset al polemikken håbe, at vi under udvalgsarbejdet alligevel kan tale fornuftigt om tingene. Skulle de konservative også – hvad der altså ikke blev afsløret ved første behandling – have noget positivt at bidrage med, er vi selvfølgelig fra regeringens side parate til at undersøge dette.

Hr. Lawaetz' tale udgjorde det ene yderpunkt i debatten, og hr. Kurt Hansens tale udgjorde det andet yderpunkt. Fra hr. Lawaetz' side hed det, at det kun var guld og grønne skove, der nu blev de arbejdsløse til del, og det var god socialdemokratisk politik, der blev lagt frem her, for det var simpelt hen forgyldning af de ledige. Hr. Kurt Hansen sagde, at det var det mest grove og – tror jeg – uanstændige angreb på de arbejdsløse, der nogen sinde havde fundet sted. Det er måske lidt svært for vore tilhørere her helt at få sammenhæng i de to sæt udtalelser. Jeg er ked af at sige, at de begge er forkerte. Det, der lægges op til her, er ikke en forgyldning af de arbejdsledige. Det, der lægges op til her, er at fastholde støtteniveauet for de arbejdsløse og dem på efterløn og sikre, at den støtte, de får, er i overensstemmelse med pris- og lønudviklingen i samfundet. Det er rigtigt, at der gennemføres forbedringer i form af feriedagpengeordningen, men samtidig gennemføres der selvfølgelig en stramning i forhold til dette med tilknytningen til arbejdslivet, idet ventetiden, inden man kan opnå dagpengere, efter at man har opfyldt arbejdskravet, skærpes fra 6 til 12 måneder. Der er altså hverken tale om, at man forgylder de ledige, eller om, at man foretager et groft og uanstændigt angreb på de ledige. Det, der er tale om, er efter min mening en fornuftigt afvejet helhed, som også de faglige organisationer, først og fremmest Landsorganisationen i Danmark, har kunnet give støtte til.

Fru Lilli Gyldenkilde var meget skuffet over det forslag, vi kom med, fordi det var et brud med socialdemokratiets årelange tradition for at være de svages værner i samfundet. Jeg er uenig i det synspunkt. Forslaget passer godt med den socialdemokratiske tankegang. Der er ikke én nuværende arbejdsløs, der får sine forhold forringet. Der er ikke ét menneske på efterløn, der får sine forhold forrin-

get. Der er måske tale om, at det bliver lidt sværere at komme på arbejdsløshedsunderstøttelse, idet kravene til en reel tilknytning til arbejdslivet skærpes noget, men ingen reel arbejdsløse i dag rammes af forslaget.

Jeg vil gerne give fru Lilli Gyldenkilde den yderligere oplysning, at det beløb, der indvindes fra de helt unge i forbindelse med, at de nu skal være medlem 12 måneder i stedet for 6 måneder, er det regeringens hensigt at bruge i forbindelse med en almindelig omlægning og koordinering af støtten til de unge. Det er klart noget, der bliver aktuelt, når undervisningsministerens redegørelse herom – udarbejdet i samarbejde med en række andre ministre – foreligger i begyndelsen af det kommende år.

Fru Lilli Gyldenkilde siger, at det er fantastisk, at socialdemokratiet og Landsorganisationen kan gå ind for dette forslag. Ja men er det så fantastisk, at man kan gå ind for det? Det er klart, at der skal spares også på arbejdsløshedsunderstøttelsen, men vil fru Lilli Gyldenkilde anvise mig en mere lempelig måde at spare på arbejdsløshedsunderstøttelsen på i forhold til de givne forudsætninger end ved det forslag, der er tale om her?

Jeg er da enig med fru Lilli Gyldenkilde i, at den bedste besparelse er at sætte så meget arbejde i gang som muligt, og det ved fru Lilli Gyldenkilde at regeringen er meget optaget af at gøre, men når det er sagt, og når de muligheder er udtømt, så skal der findes besparelser, og så vil det efter min opfattelse være vanskeligt at finde dem på en mere »smagelig« måde end ved det, der er sket her.

Man siger, at dette, at der sker en stigning fra 6 til 12 måneder, er en alvorlig forringelse. Jeg husker, at en af de første opgaver, jeg var med til at gennemføre som formand for arbejdsmarkedsudvalget i folketinget, netop var en sænkning af grænsen fra 12 til 6 måneder. Da sagde hverken fru Lilli Gyldenkil- des parti eller venstresocialisterne, at der var tale om et kæmpefremskridt eller en kæmpe-reform, det var en mindre, ubetydelig justering. Men når man så tilbagefører situationen, er det altså det mest grove og uanstændige angreb i forhold til de ledige, som man længe har hørt om. Der er jo ingen proportioner i dette.

[Arbejdsministeren]

Jeg har omtalt feriedagpengeordningen, og jeg har omtalt reguleringen og skal ikke knytte flere bemærkninger til dette – ud over at fru Lilli Gyldenkilde selvfølgelig skal notere sig, at der i denne ordning er tale om en både mere samtidig og mere dækkende regulering, idet man regulerer for såvel prisstigninger som lønstigninger.

Fru Lilli Gyldenkilde siger, at § 85 a kan hun godt forstå at vi måske bliver nødt til at revidere eller helt ophæve, men at det selvfølgelig er beskæmmende, hvis der ikke sættes noget i stedet. Jeg kan sige ligeud, at deri er regeringen 100 pct. enig. Nu skal jeg holde mig fra procenterne, men jeg kan sige, at vi er fuldstændig uenige i hr. Glistrups tankegang om, at det er fint, at arbejdsløshedsunderstøttelsen bruges til at finansiere normale driftsomkostninger i en virksomhed. Vores synspunkt er, at det drejer sig om at finde den bedste metode til at undgå misbrug af dagpengene, og vi har altså tillid til, at arbejdsmarkedet selv kan klare problemerne. Men jeg vil gerne give fru Lilli Gyldenkilde og andre det løfte, at lykkes det ikke, så vender vi tilbage til sagen.

Fru Lilli Gyldenkilde rejser spørgsmålet om ophævelsen af § 63, stk. 3, om betingelserne for anvisning af arbejde og de dertil knyttede vægringsregler. Jeg vil gerne sige, at den individuelle beskyttelse, der ligger i kravet om passende arbejde, røres der ikke ved. Man kan altså ikke, hvis man er typograf, anvises et arbejde som kahytjomfru på langfart ved ophævelsen af § 63, stk. 3. Det er stadig væk »passende arbejde«, det drejer sig om. Det, man alene ophæver, er en forældet regel om anvisning på tværs af kassegrænser, som efter min mening i visse tilfælde også kan være til ugunst for de ledige, idet de ledige med de nugældende regler er afskåret fra at få anvist et stykke arbejde på tværs af kassegrænserne. Hvis deres egen virksomhed inden for deres eget fag helt lukker og der derfor ikke findes beskæftigelsesmuligheder inden for deres nuværende kasseområde, så kan de efter lovforslaget anvises arbejde på andre kassers område. Det kan de ikke i dag, så længe der blot er én ledig på det nye område. Der ligger altså ingen nedbrydning af kravet om »passende arbejde« i dette.

Jeg har svaret fru Lone Dybkjær vedrørende den specielle situation omkring § 85 a. Jeg tror, jeg har motiveret, hvorfor der i fremsæt-

telsestalen er brugt det i øvrigt meget blide udtryk »beklagelig mangel på samarbejdsvilje«. Det er ikke ligefrem noget revolutionært udtryk. Man kunne måske, hvis man kendte forhistorien, sige det lidt stærkere, men vi er jo pæne og blide i mælet.

Med hensyn til reguleringen vil jeg gerne over for fru Lone Dybkjær understrege det, som jeg også sagde til fru Grethe Fenger Møller. Vi ønsker ikke at præjudicere overenskomstforhandlingerne. Vi er selvfølgelig klar til at uddybe dette synspunkt under udvalgsarbejdet.

Jeg er fuldstændig enig med fru Lone Dybkjær i, at øgede ressourcer og en bedre anvendelse af ressourcerne i arbejdsmarkedspolitikken samt en styrkelse af arbejdsformidlingen og arbejdsmarkedssuddannelserne ville være positivt. Vi kunne med fornuft bruge et milliardbeløb på disse områder, men fru Lone Dybkjær ved jo selv, at det ikke ligefrem er nemt at trænge igennem med selv de mest velmotiverede bevillinger i den nuværende økonomiske situation.

Jeg skal sige til hr. Arnfast, som især beskæftigede sig med de værnepligtige, at det er urigtigt som hævdet i offentligheden, at der sker nogen speciel forringelse for de værnepligtige. De to regler, man i sin tid indførte, nemlig om, at værnepligtige kunne indmelde sig i deres tjenestetid i en arbejdsløshedskasse, og om, at tjenestetiden talte med som arbejdstid, begge disse særregler, disse begunstigende særregler for de værnepligtige, fastholdes. Den eneste begrænsning, der sker for de værnepligtige, er den, der sker for alle andre unge på arbejdsmarkedet, nemlig begrænsningen fra de 9 til de 12 måneder for den gruppe værnepligtige – som er under en tredjedel – der ikke havde mulighed for at indmelde sig i en arbejdsløshedskasse, før de gik i tjenesten. Jeg vil gerne sige, at om denne gruppe gælder det, at en meget stor del aldrig har drømt om at gå direkte fra værnepligtstiden ud i en arbejdssituation. Mange af dem ønsker at fortsætte et studieforløb. De går ud af gymnasiet ind til soldattertiden, og derefter fortsætter de deres uddannelse, hvad der er helt naturligt. De ville selvfølgelig aldrig være berettiget til dagpenge eller interesseret i at kunne oppebære sådanne. Men vi er selvfølgelig også parat til at drøfte de værnepligtiges forhold videre.

[Arbejdsministeren]

Jeg tror, jeg indirekte har svaret på næsten alle hr. Kurt Hansens spørgsmål, men der er vist to udestående, som jeg skal svare på.

Det var spørgsmålet om, hvad der ligger i udtrykket om utilsigtet anvendelse af den dagpengeregulering, vi i 1975 tillagde de nyuddannede, allerede den første dag de var færdige med deres uddannelse. Ja, der ligger den virkning i den nugældende ordning, som vi måske ikke i tilstrækkelig grad var opmærksomme på, at ansættelsesforholdet i lyset af denne aftale er blevet forskubbet længere, end det var tidligere. Tidligere var det meget almindeligt, som hr. Kaj Poulsen nævnte det, at overenskomsterne ligefrem indeholdt bestemmelser om, at man ikke kunne blive fyret den første dag. Det er klart en mulighed, man nu har for at vende tilbage til denne ordning.

Der var også spørgsmålet om ansættelse meget hurtigt efter eksamen. I dag bliver det ofte skudt 1 og 1/2 måned efter afslutningen af eksamen. Det gælder både offentlige og private arbejdsgivere. Her var det måske rimeligt at få tilbageført forholdet. Det er den slags eksempler på utilsigtet anvendelse. Også dér, hvor man bliver færdig med sin uddannelse den 5. i en måned og skal begynde et nyt arbejde den 1. i den følgende måned og derfor ikke i almindelig forstand kan siges at være til rådighed for arbejdsmarkedet, for man er beskæftiget i forvejen. Man kan altså få sig en måske velfortjent ferie, men man kan rejse det spørgsmål – jeg rejser det ganske forsigtigt – om det er en helt rimelig kasseopgave at finansiere dette.

Hele hr. Kurt Hansens interessante mobilisering af fagbevægelse og arbejdsløshedsudvalg for at modvirke hele denne dequalificering – det tror jeg er det ny marxistiske, senkapitalistiske udtryk om det, hr. Kurt Hansen frygter, men som nu ikke etableres, altså denne dequalificeringstendens – tror jeg, hr. Kurt Hansen godt kan spare sig. Der skal vel også være andre og mere spændende, mere relevante ting at mobilisere omkring end en fiktion, en påstået udvikling, der ikke er i gang, og som regeringen heller ikke ønsker.

Det sidste spørgsmål, jeg ikke fik besvaret, var spørgsmålet om bistandsloven. I hvilket omfang kan man sige at de besparelser, der her indvindes på de statslige udgifter til arbejdsløshedsforsikringen, modsvares af besparelser på det sociale budget? Det er kolos-

salt svært at gøre dette op. Der vil være tale om et vist beløb. Regeringen tror, det er et meget, meget begrænset beløb, fordi de personer, det her drejer sig om, ikke er et normalt klientel for bistandskontoret. Det er ikke mennesker, der normalt opfylder betingelserne for at få bistandshjælp. Det gælder eksempelvis et meget stort antal hjemmeboende unge, for at tage én gruppe. Det gælder gifte, som er gift med en person, der har en arbejdsindtægt ved siden af; de vil heller ikke kvalificere sig. I mange tilfælde vil det gælde folk, der er i beskæftigelse og måske må miste en vejrligsdag eller en anden dag; de vil heller ikke kvalificere sig til bistandshjælp efter de normale regler. Det er meget, meget svært at sige, hvor højt tallet går op. Vi undersøger det løbende. Det kommer meget an på de forudsætninger, der stilles op. Det er arbejdsministeriets opfattelse, men jeg vil sige, at det kun er vores foreløbige opfattelse, at der maksimalt kan blive tale om – vi tror, det ligger lavere – 100 mill. kr. fordelt med 50 mill. kr. for kommunerne og 50 mill. kr. for staten, men først i 1982.

Må jeg over for hr. Kurt Hansen føje til, at dengang vi gik fra 12 til 6 måneder, var der jo ingen, der hævdede, at kommunerne derved fik besparelser på deres budgetter, eller at staten i den forbindelse overtog forsørgelsesforpligtelser fra kommunen. Jeg tror, opfattelsen dengang og nu må være den samme, nemlig at selvfølgelig er der nogle marginale virkninger, men jeg tror ikke, det er nogen, der kan tillægges den afgørende betydning.

Hr. Poul H. Møller udtrykker det – synes jeg – meget ærligt sådan, at der er nogle ting, som hr. Poul H. Møller har mere sympati for i lovforslaget end andre dele. Jeg skal ikke skjule, at det gælder også for mig selv, selv om jeg har fremsat alle forslagene. Der er noget af det, jeg har hjertet mere med i. Jeg er ikke helt sikker på, at vores hjerter sidder på det samme sted. Det vigtigste er også bare, at vi marcherer i takt ved tredje behandling, og det håber jeg fortsat vi kan gøre. Men det er indlysende, som hr. Poul H. Møller siger det, at kommer der ting op under udvalgsarbejdet osv., så er vi selvfølgelig parate til at drøfte det yderligere.

Endelig vil jeg sige til hr. Glistrup, at ophævelsen af § 85 a ikke kan skilles ud af helheden. Regeringen vil ikke medvirke til op-

[Arbejdsministeren]

hævelsen af § 85 a, hvis ikke det sker i den sammenhæng, der her er lagt frem. Det vil sige, at hr. Glistrup ikke kan indkassere vores stemmer for sit eget forslag. Nu siger hr. Glistrup lige pludselig, at bemærkningerne til lovforslaget ingen betydning har. Jo, de har. De har nemlig den betydning at vise holdningen, intentionen, i det, man vil lægge frem, og holdningen og intentionen i fremskridtspartiets lovforslag er lysår fra den opfattelse, som regeringen har. Regeringen ønsker andre metoder at standse misbruget af arbejdsløshedsforsikringen med, uanset om det sker fra virksomhedernes side eller det sker fra lønmodtagernes side. Hr. Glistrup vil bare genindføre alle muligheder for skatteyderbetalt arbejdsløshedsfinansiering af virksomhedernes normale driftsomkostninger. Det er ikke et synspunkt, jeg deler.

Derfor vil jeg sige, at jeg vil anbefale, at man stemmer for regeringens forslag i den sammenhæng, hvori vi har lagt det frem, og ikke for hr. Glistrups, selv om det på dette ene punkt, indrømmer jeg, har den samme formulering.

Kaj Poulsen (S):

Først synes jeg der skal gøres en bemærkning om hr. Lawaetz' store omsorg for dem, der er på arbejdspladserne, for de mennesker, som betaler skatten. Hr. Lawaetz spurgte også om, hvem der betaler understøttelsen. Det er de samme mennesker. Jeg kunne bare godt tænke mig at få en forklaring fra hr. Lawaetz på: hvad i alverden er der i vejen med de mennesker, når de uden skyld kommer til at stå i en arbejdsløshedssituation? Hvorfor skal de så på den måde, som fremskridtspartiet adskillige gange har foreslået, kules ned i en arm tilværelse som arbejdsledige? Jeg forstår ikke sammenhængen i det, men det kan være, vi kan få det at vide.

Jeg kan forstå, at både fru Lilli Gyldenkilde og arbejdsministeren ikke bryder sig om min formulering omkring en reel tilknytning til arbejdsmarkedet eller om at vise en reel hensigt. Nu kan man være helt sikker på, at jeg i hvert fald altid har reelle hensigter. Lad så formuleringen stå i luften, som den nu har stået.

Fru Lone Dybkjær mente, at min udtalelse om § 85 a og arbejdsgivernes opførsel i forbindelse med § 85 a var noget forenklet. Jeg

kunne bruge den samme argumentation, som arbejdsministeren brugte, men nu kommer jeg altså fra et område, Ålborg, hvor man har den største arbejdsløshed i Danmark, og i den A-kasse, hvor jeg sidder i bestyrelsen, og i andre A-kasser har vi fået tilbagemeldinger om, hvordan arbejdsgiverne truer folk med afskedigelse, såfremt de går ned og hæver understøttelse i juleperioden. Man er gået så vidt, at man har lovet at låne dem 500 kr. enkelte steder, hvis de vil lade være med at gå ned og hæve i arbejdsløhedskassen. Jeg kalder det skånselsløst, og det var faktisk det, jeg sagde i mit oplæg. Jeg mener, at på en række områder vedrørende § 85 a har man set, hvordan man ønsker at anvende arbejdsløshedsloven fra arbejdsgiverside. Jeg skal ikke benægte, at der også er lønmodtagere, der måske i samklang med arbejdsgiveren har været med til at udnytte den, men på en række områder har arbejdsgiverne været skånselsløse i deres forsøg på at udnytte arbejdsløshedsloven.

Jeg er blevet bebrejdet den udtalelse, ikke alene fra fru Lone Dybkjær, men også fra hr. Arnfast, som mente, at det nok skulle bruges mere til en politisk argumentation. Nu kommer det selvfølgelig an på det temperament, man har, når vi skal argumentere for de forskellige ting, men jeg har i hvert fald bestræbt mig for at være loyal over for det follik, vi har indgået, og jeg skal ikke fralægge mig noget ansvar på socialdemokratiets vegne for nogen af de ting, som vi synes er mindre behagelige. Jeg vil bare godt have lov til at give udtryk for et temperament i forbindelse med de forskellige spørgsmål.

Hr. Kurt Hansen spurgte mig, hvorfor § 85 a skal ophæves, når man kan konstatere, at den har givet en besparelse på 25 mill. kr. Vi har fra socialdemokratiets side sagt flere gange, også her i folketings salen, at der er nogle virksomheder og nogle områder, som er blevet ramt utilsigtet ved indførelsen af § 85 a. Det drejer sig om løsarbejdere, havnearbejdere, restauration, fiskeindustri og enkelte andre områder, som vi har sagt vi gerne vil se på. Vi regner med, at disse områder vil kunne få lov til at køre igennem på en fornuftig måde, hvis Dansk Arbejdsgiverforening formår at få sine medlemmer til at lade være med at udnytte denne regel.

Sluttelig skal jeg sige, at jeg mener ikke som hr. Glistrup, at lovforslag nr. L 28 er

[Kaj Poulsen]

beregnet til at kunne gå igennem folketinget uden udvalgsbehandling. Vi må naturligvis have det op i udvalget og have gennemarbejdet dette forslag i lighed med arbejdsministerens forslag.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Jeg er da vel klar over, som hr. Kaj Poulsen var inde på, at arbejdsgiverne på en lang række virksomheder har forsøgt at presse de ansatte til at lade være med at henvende sig på arbejdsformidlingskontorerne i forbindelse med lukningerne omkring højtiderne. Jeg er da også klar over, at der har været nogle vanskeligheder omkring løsarbejderproblematikken. Men det, der er humlen i det, det, der er den direkte årsag til, at tingene ændres, er jo, at gennem en landsomfattende, velorganiseret boykotaktion fra arbejdsgivernes side har arbejdsgiverne lagt et så stort pres på A-kasserne, at A-kasserne simpelt hen ikke har kunnet administrere det, og A-kasserne er rendt til regeringen og har sagt: der må gøres noget, det må laves om. Så sætter arbejdsgiverne sig tilbage i stolen og griner godt i skægget og siger: ja men dér kan I selv se, hvad vi hele tiden har sagt: det må laves om. Hr. Kaj Poulsen kan da ikke komme uden om, at hovedbegrundelsen for at lave det om er den landsomfattende boykot, som arbejdsgiverne har indledt omkring disse ting, og at man udvider misbrugsmulighederne fra arbejdsgiverside, når man ophæver § 85 a igen, og at de 25 mill. kr., der er sat på som en ekstraomkostning i forbindelse med gennemførelsen af den detalje af lovforslaget, i stor udstrækning vil gå til at forøge det misbrug, der finder sted.

Jeg mener, det er fuldstændig uacceptabelt, at man kommer og ophæver en regel, der ikke i alle detaljer er, præcis som den skal være, før man har en anden ordning, der rammer mere dækkende, således at arbejdsgiverne faktisk kommer til at betale på en måde, hvor man kommer væk fra disse trekantede refusionsordninger.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg skal ikke gentage her, hvad jeg tidligere har sagt i denne debat om regulering af dagpengesatserne. Men arbejdsministeren tog afstand fra mine tal, og derom vil jeg sige, at

jeg fortsat mener, at mine tal er korrekte for den første halvdel af 1981. Det er jo ikke første gang, at arbejdsministeren og jeg under en behandling af et lovforslag har været uenige om beregningen af omfanget eller de økonomiske konsekvenser af en ordning, så vi må jo vente og se, hvem af os der får ret.

Så sagde arbejdsministeren, at han var enig i, at man ikke skulle indsnævre forskellen mellem på den ene side dagpengesatserne og på den anden side lønnen. Det var da altid noget. Men det, der er vigtigt, er jo også at se på, hvad der er forskellen mellem den understøttelse, en person kan oppebære, og den løn, som den pågældende får tilbudt ved at gå ud i nyt arbejde. Dette har også betydning for, om vedkommende lønmodtager er parat til at gå i arbejde eller ikke er det.

Så prøvede arbejdsministeren på at tilbagevise mine bemærkninger om, at den foreslåede udformning af feriedagpengene kunne komme til at virke diskriminerende over for kvinder. Det mener jeg nok den kan. For hvis man ser på den gruppe personer, som har været så længe borte fra arbejdsmarkedet – måske i en lang årrække – at de også har mistet tilknytningen til en A-kasse, vil det normalt være kvinder, der er ude af arbejdsmarkedet i en periode på grund af børnepasning, og så vil det også være dem, der bliver diskrimineret i en sådan sammenhæng.

Arbejdsministeren har jo en livlig fantasi, for da han begyndte at kommentere mine overvejelser om, hvorvidt vi på et tidspunkt burde drøfte, om ikke vi skulle have én samlet arbejdsløshedskasse, var arbejdsministeren straks ude i en teori om, at så ønskede det konservative folkeparti også, at man skulle have flere offentligt ansatte, og det mener jeg ikke vi har sagt noget om, og det ønsker vi altså heller ikke.

Så siger arbejdsministeren, at han altid lytter til det konservative folkeparti, og det er jeg selvfølgelig glad for. Men arbejdsministeren burde faktisk vide, at ind imellem føler jeg, at han lytter – når han ikke spiser chokolade – ganske overfladisk, mens hans sjæl er på vej over bjerg og dal mod fjerne horisonter til nye gøremål. Det kunne måske være en god idé, om arbejdsministeren ikke blot nøjedes med at lytte til, men også hørte efter, hvad det konservative folkeparti sagde til ham, for så kunne det måske gå ham noget bedre.

[Grethe Fenger Møller]

Så siger arbejdsministeren, at det er rigtigt, at der i dette lovforslag både er godt og skidt, og sådan er det jo også i livets forhold: der er både noget positivt og noget negativt. Jeg vil til enhver tid være parat til at tage en diskussion med arbejdsministeren om livets forhold. Det er dog ikke sikkert, at folketingets talerstol er det rette forum til en sådan diskussion, men vi kan måske finde et andet forum.

Så siger arbejdsministeren, at det ikke kan nytte noget, at vi her i 1980'erne tror, at vi hele tiden kan gå og spise sukkergodt. Nej, det gør arbejdsministeren altså nu. Men man ikke arbejdsministerens problem er, at han gennem tiden har spist for meget sukkergodt? Og at han, hvis han havde ikke alene lyttet til, men også hørt efter, hvad det konservative folkeparti havde sagt til ham, havde spist noget mindre sukkergodt, dengang vi havde de såkaldte gode tider, og havde fulgt vores råd. Nu er arbejdsministeren i stedet for kommet i en situation, hvor han har et meget stort behov for at komme på en kulhydratfattig kur, og det er faktisk arbejdsministerens egen skyld, men han kunne jo prøve på at rette op på det.

Lawaetz (FP):

Jeg kan se, at udtrykket »sukker godt«, som jeg brugte i mit første indlæg, er et ganske nyttigt ord, for det har man nu brugt en halv snes gange.

Til hr. Kaj Poulsen vil jeg gerne sige, at jeg helt klart udtrykte, hvad jeg egentlig mente. Jeg mente, at tiden vel var inde til at forkæle dem, der bestilte noget, og dermed mener jeg til at føre en politik, der forbedrer deres realløn fremfor at forringe den. Den politik, man fører i dag – det er ikke nogen hemmelighed – er en politik, der forringer den arbejdende befolknings realløn. Jeg sagde også klart og tydeligt, at selvfølgelig skulle de, der uden skyld blev arbejdsløse, have en fornuftig understøttelse; der er ikke tale om at have nogen anden opfattelse af det.

Så er der blevet kredset meget om arbejdsgivernes udnyttelse. Man forvrænger faktisk billedet af hele den debat, og det gør hr. Kurt Hansen til en vis grad også, fordi han gerne vil forvrænge det. Der sker i praksis det, at man måtte afskedige folk inden 16. december og ikke kunne genantage dem før

16. januar, og det er en meget uheldig facon, for det betyder, at færre er i arbejde. Men det er jo sådan i realiteten, at hvis en virksomhed har folk, der ikke har ferie til gode, må de varetage deres økonomiske interesser og sige: vi har ikke råd til at give en mand en ekstra uges løn i julen for ingenting at lave.

For øvrigt er der andre ting i denne plus/minus-lov, der gør, at misbruget, som det bliver omtalt, ikke vil blive så slemt fremover, for hvis man ikke selv har optjent feriepengene, får man dem jo nu godtgjort helt uden de slemme arbejdsgiveres hjælp.

Vores arbejdsminister, som er meget veltalende, taler om politisk forlig. Ja, det er til en vis grad, som jeg sagde i min indledning, et politisk forlig med arbejdsministeren selv. Det første forlig har arbejdsministeren lavet med sig selv, og der er plusser, og der er minusser. De første minusser gør sig gældende med 200 unge mennesker ude på slotspladsen i øjeblikket. Det er egentlig synd, at de kun har haft 2 dage til at forberede det, så der er altså også andre felter, hvor arbejdsministeren burde komme lidt før med sine lovforslag.

Arbejdsministerens indlæg gik stort set ud på, at man bare skulle fastholde den understøttelse, man havde, og så tog man lidt i den anden ende. Må jeg slutte med at sige, da vi ikke er enige i alt her, at set med mine øjne manglede der nytænkning. Hvad gør man ved paradoksproblemet? Intet – det lever videre. Arbejdsministeren kunne have lært lidt af det, man gør i Sverige – der er måske ikke så meget at lære, men der var ét punkt, der var interessant – man kan også flytte arbejdskraft, men det var der ikke spor om. Man kunne også tænke sig, at der blev sparet på andre punkter. Hvad om man f. eks. turde nævne et begreb som et par karensdage? Da man statistisk ved, at der er størst svagelighed mandag og fredag, var det jo også en naturlig måde at spare på. Men den slags ting bliver naturligvis ikke taget op; man kører videre i en vanetænkning. Det er min første og største kritik af det hele.

Når der i bemærkningerne er nævnt, at andre forhold kan gøre sig gældende, kunne disse andre forhold – det vil jeg tro arbejdsministeren er enig med mig i – også gøre sig gældende med modsat fortegn. Jeg forstår det derhen, at hvis der imod arbejdsministe-

[Lawaetz]

rens forventning skulle ske det, at lønudviklingen pludselig blev svagere, ville arbejdsministeren også være nødt til at ændre understøttelsen i forhold til lønnen.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg har lidt vanskeligt ved at forstå sammenhængen imellem de forskellige punkter i hr. Lawaetz' taler. Når hr. Lawaetz siger, at man skal forkæle folk, når de er på arbejdspladsen – og det er jeg enig i – og at man også skal sørge for, at de får en fornuftig understøttelse, når de uforskyldt bliver ledige, hvori ligger så fornuften i den argumentation, når man her fra talerstolen siger nej til en fornuftig regulering af dagpengenes størrelse og endda som slutning i sit indlæg foreslår et par karensdage?

(Kort bemærkning).

Lawaetz (FP):

Det er muligt, at hr. Kaj Poulsen har svært ved at fatte forskellen og fornuften i det. Men vi er jo enige om én del af fornuften, nemlig at man skal forkæle dem, der er i arbejde. Men i modsætning til hr. Kaj Poulsen og andre siger vi: der skal være en lille forskel mellem at slide og slæbe i 40 timer om ugen, have transportudgifter osv., og så det ikke at lave noget. Det tillader vi os fortsat at sige, og det gør vi ud fra vores politik gående ud på, at vi tjener menneskeheden bedst ved at skaffe dem noget arbejde i stedet for at give dem understøttelse.

Der er stadig et paradoksproblem, og det er mere og mere tydeligt, jo højere vi kommer op, således at der virkelig er mange mennesker, der arbejder for et beløb, der er væsentligt under den maksimale understøttelse. Det synes vi ikke er rigtigt.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der er et par af ordførerne – desværre ikke ret mange – der har beskæftiget sig en lille smule med, hvad der egentlig ligger som baggrund for dette lovforslag, nemlig den store arbejdsløshed. Jeg tror, det var hr. Poul H. Møller, der var inde på at sætte en forbindelse mellem det begreb »om passende arbejde«, der står i lovforslaget, og arbejdsløsheden, altså at det skulle være nemmere at

flytte rundt med folk. Det bringer os over i tankebanerne om paradoksproblemerne.

Men sagen er jo, at man ikke kan løse paradoksproblemet på denne måde, for det er jo sådan, at vores egentlige problem er et uddannelsesproblem, og det kan man ikke løse ved at sige, at så må vi kunne flytte folk fra det ene område til det andet. Det er hele tiden uddannede folk, der mangler, når der tales om paradoksproblemer af den ene eller den anden art. Der er det jo så forfærdeligt, at skiftende regeringer herinde – også den siddende og den kreds, der nu danner flertal for den – også vil spare på uddannelsesbudgettet; man er medskyldig i, at der også spares på det område, altså kan man ikke røre noget ved det.

Vi ved, at kommuner og amter ikke må have en større stigningstakt fremover end en vis procent, og den er selvfølgelig for lav, for den er arbejdsløshedsskabende, og det er altså også flertallet herinde, der er skyld i, at det er sådan. Det er alle disse ting, man må have gjort op med, i stedet for at sige sådan noget som, at nu skal man kunne flytte den pågældende arbejder fra det ene område til det andet.

Jeg er ked af, at ikke flere er gået ind i denne debat, for det er egentlig den debat, som er den principielle i denne forbindelse. Jeg forstår det godt, for man er jo magtesløs og vil ikke være med til at bruge nogle flere penge. Man har kun i hovedet at opsuge købekraft og dermed skabe yderligere problemer for landet. Men det var dog væsentligt at tage en drøftelse af disse ting for at komme i gang med at løse op for dem på en helt anden måde end ved at rokere rundt på folk, som om de var marionetter.

På mit spørgsmål om, hvad passende arbejde egentlig indebærer, fik jeg det eksempel af arbejdsministeren, at det i hvert fald ikke indebar, at en typograf kunne ansættes til at være kahytsjomfru. Ja men det var ikke det, jeg spurgte om; jeg spurgte ikke om, hvad det ikke kunne bruges til. Jeg spurgte om, hvad der ligger i det, og bad om et eksempel, og så får jeg et eksempel som dette, jeg ikke kan bruge til noget. Så bliver der talt lidt løst om, at man skal kunne flytte fra den ene A-kasse til den anden. Ja vel, men så lad os få nogle eksempler, for folk ude omkring, der kender lidt til arbejdsløhedskassesystemet, er forskræmte ved det, der står i denne

[Lilli Gyldenkilde]

lovgivning, og jeg er det også, når jeg ved, hvordan jobtilbudsordningen er blevet brugt, f. eks. til at sætte en typograf til at passe børn ovre i Tivoli, på trods af at der gik pædagoger ledige. Vi vil gerne have nogle eksempler på, hvad det er, og ikke på, hvad det ikke er.

Så siger ministeren, at der jo ikke er tale om forringelser i dette her. Til det må jeg sige: jo naturligvis er der det, der er tale om forringelse for de nyuddannede, for de værnepligtige og for de nytilkomne i det hele taget. Og der er et stort problem for dem, der er på beskæftigelsesarbejde, for samtidig med dette lovforslag foreligger der ikke noget om, at man skal udvide beskæftigelsesarbejderne til at vare 1 år f. eks. i stedet for som nu, hvor det er et halvt år. Der foreligger heller ikke noget om, at man skal bruge flere midler til disse ting, hvilket jo også var en forudsætning, hvis ikke der netop skulle være tale om en forringelse. Så der er forringelser i dette her.

Så spørger ministeren mig, hvor jeg vil spare på A-kasserne. Ja men jeg har anvist det; jeg har sagt: det, vi skal gøre, er at forhindre ny tilgang til arbejdsløshedskasserne, og at vi skal gøre det ved at skaffe folk i beskæftigelse, bl. a. ved ikke at føre den meget hårde økonomiske politik, man gør – for det er klart, at inddrager man købekraft, kommer der ikke gang i noget som helst – men også ved at udvide beskæftigelsesarbejder, uddannelsesmuligheder osv. Det er for bare at tage én af de ting, jeg sagde allerede i min første tale.

For det andet vil jeg nævne, at vi lige har haft en udmærket rejse til Sverige, hvor vi har set på noget lovgivning, de har i Sverige. Hvis vi f. eks. fik lavet en fornuftig trykkelovgivning herhjemme med nogle fornuftige opsigelsesvarsler, med nogle fornuftige bestemmelser om, at man ikke kunne fyre folk, uden at der var en saglig grund til det, så ville det betyde store besparelser, for vi ved, at systemet misbruges ved, at folk sendes på fordeling for kortere tid osv. Det kan man ikke, hvis man har nogle gode opsigelsesvarsler. Der er altså gode muligheder for at få SF med til at lave noget fornuftigt på dette område. Men det skal også være fornuftigt og ikke noget makværk, som det her er, der rammer ganske unge mennesker hårdt.

Kurt Hansen (VS):

Jeg må tilstå, at arbejdsministerens argumentation om dette med at flytte fra det ene fagområde til det andet, fra den ene arbejdsløshedskasse til den anden, ikke har overbevist mig om, at dette ikke er regeringens svar på, hvordan man skal løse det såkaldte paradoksproblem – og læg mærke til »såkaldte«, for jeg mener ikke, at det i sig selv er noget paradoksproblem, at der er tilstedeværelse af arbejdsløshed på samme tid, som visse virksomheder mangler arbejdskraft. Jeg synes, det er fint, at de arbejdsløse, der siger nej til at få et job under dårlige løn- og arbejdsforhold, rent faktisk gør det; det synes jeg de skal blive ved med at gøre.

Så vil jeg sige om paradoksproblemet i øvrigt, at det, der er det egentlige paradoksproblem, er den samtidige tilstedeværelse af maskiner, der ikke bliver brugt, af arbejdskraft, der ikke kan få lov til at virke, og et stigende behov hos befolkningen, som ikke kan blive opfyldt; det er det reelle samfundsmæssige paradoksproblem.

Arbejdsministeren sagde, at jeg havde kaldt dette for »det groveste indgreb overhovedet«. Jeg kaldte det for et groft og uanstændigt indgreb. Jeg vil ikke vurdere dette grove og uanstændige indgreb i forhold til så mange andre grove og uanstændige indgreb, som arbejdsministeren har været med til at gennemføre.

Arbejdsministeren nævnte ligeledes, at man ikke kunne finde eksempel på én eneste reelt arbejdsløs, der blev ramt af dette. Nu skal jeg give arbejdsministeren et eksempel. En ung arbejdsløs, det har gået et år, og som på baggrund af A-kassereglerne ikke har kunnet komme ind i en A-kasse, starter på mandag på et beskæftigelsesprojekt, Ung i Arbejde, og får dér 26 ugers arbejde. Vedkommende ville efter disse 26 uger have haft mulighed for at få arbejdsløshedsdagpenge; det kan ikke lade sig gøre med arbejdsministerens forslag. Her er for mig at se eksemplet på, hvordan reelt arbejdsløse rammes af ministerens indgreb.

Så var hr. Arnfast fra centrum-demokraterne i sit første indlæg inde på, at han havde fået et tilsagn fra ministeren om, at reguleringsgrundlaget skulle genforhandles til næste år. Jeg vil gerne høre, hvad det tilsagn går ud på. Hvad har man lavet af studehand-

[Kurt Hansen]

ler under bordet foruden det, der er lagt frem i dette forslag? Hvad er det for nogle aftaler, som arbejdsministeren har lavet med hr. Arnfast og hr. Arnfasts parti? Er det noget med, at hvis de arbejdsløse får 2 pct., skal der skæres yderligere, og hvis det er 3 pct., skal der skæres, eller hvordan er aftalerne med hr. Arnfast? Hr. Arnfast står her og påberåber sig, at man må se på det, hvis det udvikler sig. Jeg vil bede arbejdsministeren forklare lidt om disse forhold.

Så et par ord om § 85 a. Jeg har været lidt inde på det, men til hr. Lawaetz vil jeg gerne gentage det, for hr. Lawaetz talte nemlig om, at man bare kunne lægge den ferie, som lønarbejderne i øvrigt har krav på og har optjent, i forbindelse med højtiderne, hvor virksomhederne ud fra nogle økonomiske betragtninger fandt det rigtigt at lukke. Dertil vil jeg sige, som vi har trukket det frem mange gange i forbindelse med indførelsen af § 85 a, at vi helt principielt mener, at arbejdsgiverne overhovedet ikke skal blande sig i, hvornår lønarbejderne skal holde deres ferie. Det er lønarbejderen, der har optjent den ferie, det er lønarbejderen, der har ret til den, og vi mener, det er aldeles uacceptabelt, at man på denne måde disponerer over noget ferie, som lønarbejderen har optjent. Men det er selvfølgelig den socialdemokratiske løsningsmodel på disse problemer. De siger: på dette felt kan vi ikke lade arbejdsgivermisbruget blive 50 mill. kr. om året, som det var tidligere, det kan kun blive 25 mill. kr., og så tvangslægger vi lønarbejdernes ferie dér i øvrigt. Det er efter min opfattelse fuldstændig uanstændigt.

Så er der beregningsgrundlaget. Som jeg har kunnet gennemskue dette mystifistiske begreb, som man nu indfører, vil det på lidt længere sigt være en forringelse i forhold til, hvad der gjaldt før december 1979. For det er selvfølgelig fup og svindel at begynde at sammenligne det med den periode, hvor der ikke fandt reguleringer sted, perioden fra december 1979 og frem til nu . . .

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Udtrykket »svindel« er mindre heldigt, det ved det ærede medlem godt.

Kurt Hansen (VS):

O.k., det er en ret »manipulatorisk« udlægning, som arbejdsministeren med held har fået fagbevægelsen til at hoppe på, så man kan stå frem og sige, at der er tale om en forbedring på dette område.

Jeg mener, at vi i udvalget må have gransket dette meget nøje; vi må have stillet nogle kurver op, vi må have stillet nogle regneksempler op, således at vi får taget vinden ud af den propaganda, som LO-toppen – for der er jo ikke tale om, at fagbevægelsen har godkendt disse overgreb – i landsarbejdsmarkedsnævnet har sagt god for. Men det er jo heldigvis ikke ensbetydende med, at lønarbejderne også vil acceptere og sluge denne kamel.

Glistrup (FP):

Enæggede tvillinger har mange gange større afstand imellem deres arveanlæg, end der er forskel på arbejdsministerens forslag, § 1, nr. 20, og fremskridtspartiets lovforslag nr. L 28, for de er simpelt hen så fuldstændig aldeles identiske, at der ikke engang er nogen ægdeling, der har kunnet lave lidt bravader med at få flyttet lidt om på nogle gener på den ene eller anden side. Disse forslag er fuldstændig nøjagtigt det samme, der er ikke en tusindedel sandskorn til forskel på arbejdsministeren og fremskridtspartiet i denne sag. Sådan er nu engang bare sandheden, og så kan arbejdsministeren nok så mange gange stå herop og slå tusinde kors for sig og forsøge at finde ud af, hvordan han kan lave forskelle på noget, der ikke er forskelligt.

Men den måde, han gør det på, er ved at sige, at det godt kunne være, at der engang i fremtiden vil opstå en situation, hvor arbejdsministeren og fremskridtspartiet ikke er enige, fordi arbejdsministeren måske engang vil arbejde for noget med at lave et nyt forslag vedrørende § 85 a-situationen. Ja, det kan da godt være; jeg skal ikke stå her og spå så sikkert om fremtiden, at jeg vil sige, at vi i ét og alt vil være enige med arbejdsministeren i alt, hvad han vil foretage sig i fremtiden, men i denne situation er det således, at hvad angår den fase, vi nu står over for, er vi helt enige, og selv om arbejdsministeren måske til syvende og sidst vil til Holbæk eller havne endnu længere ude på landet, hvor vi andre vil til Sydhavsoerne, når det så denne gang drejer sig om at rejse med jernbanen

[Glistrup]

til Roskilde og vi vil præcis det samme sted hen, nemlig til Roskilde, så lad os da følges ad og lade være med at blive vældig uvenner, fordi arbejdsministeren vil ud på et sidespor og vi andre altså vil fortsætte med de varme lande. Det er ganske og aldeles urimeligt med den forskel, som arbejdsministeren nu vil skabe.

Arbejdsministeren nævnte noget om, at hans § 1, nr. 20, skulle have en sammenhæng med de 22 andre forslag, han har. Ja men der er jo ikke skygge af sammenhæng. Hvad har det at gøre med at ophæve § 85 a, om finansloven er udformet på den ene eller anden måde, om der kan dispenseres fra klagefristen på 4 uger, om rentefradragsretten skal beskæres, og hvad de andre går ud på? Der er ingen forbindelse mellem § 1, nr. 20, og de andre forslag, og derfor kan vi akkurat lige så godt anerkende, hvad enten vi kan lide det eller ej, at her er vi enige. Vi har ikke noget imod at være enige med arbejdsministeren, og selv om han ikke kan lide at være enig med os, kan han da i hvert fald bare affinde sig med, at sådan er realiteterne: vi er enige.

Derfor vil jeg meget stærkt opfordre arbejdsministerens partifælle hr. Kaj Poulsen til at gennemtænke det forslag, han stillede her fra talerstolen om, at vores forslag skal sendes til udvalg, for at det kunne blive gennemarbejdet, som hr. Kaj Poulsen sagde. Det tør nok ellers siges, at man har gennemarbejdet den sag. I foråret 1979 fortalte hr. Kaj Poulsen og hans partifæller, at man for længst havde gennemarbejdet den. I samlingen 1979-80 kæmpede vi os nok så grundigt igennem det, og nu, efter at vi har haft det igennem så mange behandlinger, kommer arbejdsministeren altså med præcis det samme forslag som det, fremskridtspartiet har stillet de mange gange tidligere. Tør man ikke roligt sige, at dette her er gennemarbejdet, så der altså ikke er nogen som helst grund til, som hr. Kaj Poulsen siger, at sende det i udvalg? Der er den grund til ikke at tage det i udvalg, at vi ikke bare er en sandkasse herinde på Christiansborg, afskåret fra det øvrige samfund. Det øvrige samfund har krav på i god tid at få at vide, hvordan situationen skal være, når de nu kommer ind i jule- og nytårsperioden, om tusindvis af mennesker skal afskediges eller kan få lov til at fortsætte til lillejuleaften. Det er noget af

det, som skal planlægges på nuværende tidspunkt rundt omkring i virksomhederne.

Derfor kan jeg ikke se, at det på nogen som helst måde vil kunne skade hr. Kaj Poulsen og hans parti, at man får fremskridtsforslaget frem til en selvstændig anden og tredje behandling inden for de næste par uger. Så må man selvfølgelig stemme, som man vil, om det, når det kommer frem, men det er dog rimeligt over for omverdenen at se at få det vedtaget. Om det så vedtages med afsender fremskridtspartiet eller med afsender arbejdsministeriet, er da i og for sig så bimplende ligegyldigt, bare det bliver vedtaget, og bare folk ved, hvad de skal indrette sig efter.

Derfor håber jeg, at hr. Kaj Poulsen vil frafalde sit sikkert ikke særlig velgennemtænkte forslag om at ville have forslaget i udvalg. Hvis han mod forventning ikke allerede er beredt til det i dag, vil han få en lang weekend til at kunne tænke dette problem nøje igennem, for efter den aftale, jeg forstår der er indgået på partiformandsmødet, vil afstemningen om hr. Kaj Poulsens forslag i givet fald først kunne komme til at finde sted på tirsdag, og så har hr. Kaj Poulsen altså den fortrydelsesret inden for en uge, som hans partifæller er så ivrige efter at få, således at han på tirsdag kan stemme ja til forslaget om, at det går direkte til anden behandling, og nej til sit eget forslag. Men forhåbentlig opnår vi det eneste sagligt rigtige, nemlig at vi nu får klarhed, i nogenlunde rimelig tid før folk skal til at disponere og skrive fyresedler ud til de folk, der ellers skal afskediges den 15. december.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Hr. Glistrup kan være sikker på, at det er velgennemtænkt. Vi er naturligvis interesserede i at få konstateret i udvalget, at der ikke er den samhörighed, som der er mellem enæggede tvillinger, mellem hr. Glistrups forslag og arbejdsministerens forslag, og det synes jeg det er overordentlig væsentligt at få konstateret i udvalget.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

[Glistrup]

Det er selvfølgelig altid interessant at drive samfundsvidenskabelige studier, men det vigtigste er dog trods alt hensynet til de mennesker, der ellers bliver arbejdsløse. Skal denne sag køre igennem udvalget, ved vi, at der går 4, 5, 6 uger med at få det store forslag fra arbejdsministeren igennem i udvalget, og så har man i mellemtiden allerede truffet bindende dispositioner til at afskedige tusindvis af mennesker, der overflødig bliver arbejdsløse, fordi man ikke har sikkerhed for, at § 85 a er ophævet. Jeg sætter altså det at holde folk i beskæftigelse og undgå unødigt arbejdsløshed og afskedigelser væsentligt højere end disse studiekredsting, som hr. Kaj Poulsen synes er så interessante, og som vi også godt kan gennemføre for min skyld, selv om vi har vedtaget fremskridtspartiets forslag. Jeg opfordrer derfor endnu en gang hr. Kaj Poulsen til at tænke sig om.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Vi nærmer os vel slutningen af debatten, og jeg skal prøve på ikke at forlænge den for meget.

Jeg kan sige til fru Grethe Fenger Møller, at jeg denne gang prøvede at fastholde blikket stift mod den sorte konservative muld uden at lade sjælen udfolde større bevægelser – jeg indrømmer, det kan være en belastning, en svær proces at gennemgå, men det gjorde jeg altså – og hvad hørte jeg så fru Grethe Fenger Møller sige? Fru Grethe Fenger Møller sagde eksempelvis, at der i første halvår 1981 efter regeringens forslag ville ske en stigning i dagpengesatsen på 12–13 pct. Jeg ser, at fru Grethe Fenger Møller nikker; så er vi enige om, at det er det, der er blevet sagt. Jeg har altså ikke bare lyttet, jeg har også hørt efter. Så vil jeg stille fru Grethe Fenger Møller det spørgsmål: hvis det er rigtigt, som alle på arbejdsmarkedet i dag tror, og som det fremgår af den sidste kommentar til det lønregulerende pristals offentliggørelse, nemlig at der udløses én og kun én dyrtidsportion til 1. marts og 1. april, som derefter får virkning pr. 1. april, hvordan kan fru Grethe Fenger Møller så få denne ene dyrtidsportion, som de arbejdsledige endda i deres højeste sats kun får tillagt med 90 pct. – altså 90 pct. af 90 øre – til at blive en stigning på 12–13 pct.? 90 pct. af 90 øre er vist ikke meget mere end 80 øre, og det ganget

med 40 er godt 30 kr. i forhold til 1.647 kr. Så vidt jeg kan se, er vi nede under 2 pct. eller i hvert fald omkring 2 pct.

Men det kan godt være, at man, hvis man er konservativ, kan lægge decimaler frit til, sådan at det ikke bliver 2 pct., men 12–13 pct. Jeg har stadig væk svært ved at se det.

Jeg har stadig væk også svært ved at se, at det, at ikke alle kvinder er medlemmer af en arbejdsløshedskasse, fordi de selv forlader arbejdsmarkedet, skulle være et argument imod, at de kvinder, der bliver på arbejdsmarkedet og bliver i arbejdsløsheds-kassen, får en bedre mulighed for at holde ferie ud fra det faktiske adfærdsmønster, der findes her. Jeg tror, det vil være svært at forklare andre end folk, der har blikket fæstnet mod den konservative muld, noget sådant.

Så siger fru Grethe Fenger Møller – det var vist den tredje meget interessante betragtning – at den A-kasse, der skal laves fælles for alle, og som altså skal administrere 1,7 millioner mennesker eller måske 2,4 millioner, hvis det skal være en obligatorisk og ikke en frivillig ordning – vi kender jo ikke detaljerne i de konservative tanker – skal der ikke ansættes folk til at administrere. Det er selvfølgelig et interessant perspektiv, men hvordan skal man gøre det? Vi ser gerne det konservative forslag. I dag er der jo masser af mennesker ansat til at administrere arbejdsløsheds-kasserne. De er beskæftiget uden for den offentlige regie, i kasserne selv.

Så siger hr. Lawaetz noget om, at paradoksproblemet bliver mere og mere tydeligt, jo tættere vi kommer på den højeste sats. Det har jeg svært ved at forstå. Det er ofte sådan, i hvert fald på arbejdsmarkedet, at dér, hvor afstanden mellem den faktisk udbetalte løn og den højeste dagpengesats er størst, er paradoksproblemet også størst, fordi, som fru Lilli Gyldenkilde allerede har sagt det, det, der er problemet, det, man kalder modsigelsesproblemet eller paradoksproblemet, er, at i mange situationer har de ledige ikke de kvalifikationer, som virksomhederne efter-spørger. Det kan gælde f. eks. folk med særligt datakendskab, ingeniører, teknikere af forskellig art. Man kan ikke uden videre sende en ikke-faglært kvinde ud til disse job, og hvis der nu kun går ikke-faglærte kvinder ledige, er det klart, at der er en vældig uddannelsesopgave for at sikre, at der er den tilstrækkelige kvalificerede arbejdskraft, og

[Arbejdsministeren]

jeg er enig med fru Lilli Gyldenkilde i, at det er ad den vej, vi skal løse det problem.

Til gengæld må jeg tage afstand fra fru Lilli Gyldenkildes påstand om, at regeringen har forringet erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne. Inden folketinget tog på sommerferie, bestemte vi med et flertal i folketinget – jeg tror endda også, at socialistisk folkeparti var med – at der skulle oprettes yderligere 9.000 erhvervsuddannelsespladser, og på nogenlunde samme tid vedtog vi, at der skulle ske en forøgelse af antallet af kursusuger inden for alle arbejdsmarkedsuddannelserne med 10 pct. Det synes jeg trods alt er udtryk for den samme tankegang. At man så kunne bruge endnu flere penge, er jo en kendsgerning.

Så forstår jeg på hr. Kurt Hansen, at han sondrer mellem fagbevægelsens medlemmer og LOs top, og det er jo en traditionel tankegang, VS-toppen her fremfører. Jeg har nu aldrig forstået denne fagforeningsforagt, denne foragt for valgte tillidsmænd, som gennemstrømmer alt, hvad VS siger. Men enfin, det er altså en holdning, man kan have. Det er heller ikke alle venstresocialisternes venner, jeg er helt begejstret for.

Og så til sidst til hr. Glistrup, der, forstår jeg, ligefrem er inde på en genetisk manipulation, og den skulle gå ud på, at fordi noget tilsyneladende er ens, er det også ens. Det kan jeg ikke anerkende. Forudsætningen for fremskridtspartiets forslag er, at vi vender tilbage til en tilstand, som regeringen ikke accepterer, og vi vil gerne have skabt sikkerhed for, at vi har et flertal i folketinget, der støtter os, hvis det bliver aktuelt at gennemføre en ny lovgivning. Da vi ikke kan regne med at have fremskridtspartiets stemmer til at ramme den skatteyderbetalte arbejdsløshedsforsikringsfinansiering af normale drifts-omkostninger i dette land, vil vi heller ikke bygge på et flertal, der inkluderer fremskridtspartiet, så selv om hr. Glistrup gerne vil køre med toget sammen med mig til Roskilde, er der pokker til forskel på den situation, at jeg vil betale billetten, og at hr. Glistrup ikke vil løse lovlig rejsehjemmel, men vil deltage som blind passager.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Hr. Kurt Hansen for en kort bemærkning. Der bliver i øvrigt kun i særdeles begrænset

omfang givet tilladelse til korte bemærkninger, og jeg anmoder om, at der ikke bliver rejst nye spørgsmål, heller ikke fra ministerens side.

(Kort bemærkning).

Kurt Hansen (VS):

Jeg skal undgå at gå ind i en polemik med ministeren, men jeg rejste et ret vigtigt spørgsmål, som ministeren helt er gået uden om, og det er dette med at udvide fra de 6 til de 12 måneder. Ministerens begrundelse, i hvert fald en af hovedbegrundelserne, har været, at man ikke finder det rimeligt, at folk med lange opsigelsesvarsler først melder sig ind i en A-kasse, den dag de bliver sagt op, og så får dagpenge, når opsigelsen træder i kraft. Jeg vil bede ministeren om at bekræfte, at der findes nogle regler i arbejdsløshedslovgivningen, hvorindenfor man kan lave nogle særforanstaltninger for disse mennesker, således at denne argumentation ikke holder i forhold til de grupper, der faktisk bliver ramt af ordningen.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Hovedbegrundelsen for forslaget om forlængelsen fra 6 til 12 måneder kan deles op i to forhold. Det ene er et økonomisk synspunkt, og det andet er spørgsmålet om en mere reel tilknytning til arbejdslivet. Det andet spørgsmål har været draget meget stærkt ind i billedet fra faglig side, og det er jeg selvfølgelig enig i, men det har ikke været udslagsgivende for regeringens stillingtagen, altså det forhold, som hr. Kurt Hansen nævner.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal gøre det kort, og det er ikke noget nyt, jeg fremdrager, det er tredje gang, jeg spørger ministeren: kan vi ikke få et eksempel på, hvad det betyder, det, der står i loven om, at man skal kunne flyttes til et passende arbejde? Jeg spurgte om det før og fik et dårligt eksempel, som jeg ikke kunne bruge til noget. Så bad jeg ministeren om at give mig et eksempel, så man i hvert fald kunne se, hvad det handlede om. Det fik jeg desværre ikke. Jeg ved ikke, om det skal tages som udtryk for, at der ikke er vilje til det,

[Lilli Gyldenkilde]

men i hvert fald vil jeg meget gerne have et eksempel, eller helst et par stykker, på, hvad der ligger bag dette begreb.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det er altid farligt at give eksempler. Jeg er parat til at gå ind på dette i udvalget, men lad mig bare prøve at tage et tænkt eksempel. Lad os sige, at et medlem af skotøjsarbejdernes forbund og deres arbejdsløshedskasse bliver ledigt, fordi den eneste på egnen værende skotøjsfabrik lukker. Så kan arbejdsformidlingen efter de nugældende regler ikke anvise den pågældende arbejde på en jernindustriel virksomhed, så længe der er ledige medlemmer af SiD, Kvindeligt Arbejderforbund osv. i området, heller ikke selv om den pågældende person måske er det rigtige menneske til det. Derved afskæres den pågældende skotøjsarbejder fra at få del i den støtte, der kan ligge i arbejdsformidlingens anvisningsvirksomhed.

Man kan nævne mange andre eksempler. Når en beklædningsvirksomhed lukker og der derfor ikke længere, desværre, er mulighed for at fortsætte som ikke-faglært syerske eller beklædningsarbejder i øvrigt, lægger forslaget her op til, at man skal kunne anvises til andet passende arbejde, til »andet passende arbejde«.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at det under punkt 3 behandlede lovforslag, forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v. (Regulering af arbejdsløshedsdagpenge og efterløn, feriedagpengeordning, forhøjelse af ventetiden for ret til dagpenge, smidiggørelse af arbejdsformidlingen, arbejdsgiverbetaling m. v.) (Lovforslag nr. L 42), henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Det under punkt 4 behandlede lovforslag, forslag til lov om helligdagsarbejdsløsheds-

understøttelse [af Glistrup (FP) m. fl.] (Lovforslag nr. L 28), har forslagsstillerne ønsket skal overgå direkte til anden behandling, men der foreligger samtidig det særlige, at der fra anden side, af hr. Kaj Poulsen (S), er fremsat forslag om, at lovforslaget henvises til behandling i arbejdsmarkedsudvalget. Da der således foreligger 2 forslag, må der foretages afstemning. Jeg skal udsætte afstemningen herom til næste møde.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ændring af reguleringsbestemmelser).

(Lovforslag nr. L 43. Fremsat 21/10 80).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Thomsen (S):

Jeg skal gøre det meget kort. Da lovforslaget fra socialministeren jo er en helt klar konsekvens af det lovforslag, arbejdsministeren har fremsat, og hele lovforslaget går ud på, at der fortsat skal være ligestilling mellem dagpenge ved sygdom og fødsel og dagpenge ved arbejdsløshed, skal jeg blot meddele, at vi velvilligt vil gå ind i udvalgsarbejdet.

Hans Jørgen Holm (V):

Som det er nævnt af den forrige ordfører, er forslaget en konsekvens af det netop diskuterede forslag, og jeg skal derfor også blot henvise til de bemærkninger, jeg gjorde om disse beregningsregler, med de reservationer, venstre har over for dem.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg har fået lov at hoppe i ordførerrækken på grund af Radiotinget. Nu ser det ud til at blive så kort, at det måske ikke var nødvendigt, men jeg skal blot henvise til sammenhængen med det forrige forslag og vil, da vi har givet tilslutning til det, også give tilslutning til dette.

Agnete Laustsen (KF):